

9

గ్రంథకర్త:- వనంశంకరశర్మకవి,
పత్రికాంధ్ర, కర్నూలు జిల్లా.

తొలి పలుకు.

మహా శయ్యలారా?

నేనీ గ్రంథమును ముద్రించుటలో గాఢమ ఘోష నెట్లు నుండి క
థా భాగము సంతయు చదివి అందలి భావముసంతయు గ్రహించి నాటక
మునకు యోగ్యమగు నట్లుగా నాశక్తి కొలది మార్పుజేసి వ్రాశిప్రద
ర్శింపజేసితిని. అనేక జనులచేత పొగడ్తకెక్కినను. ఇందున నీ సవమా
సములు మోసి” నీ కడుగుదునా సదకంజముల్, ఈరెండు పద్యములు
మిగుల రవవత్తరముగా నుండుట చేత నేవ్రాయు పద్యములు ఇంతకన్న
నుత్తమముగానుండజాలవనినమ్మి, వాటినేవాడు కొంటిని. పైపద్యములు
వ్రాసిన మహా కవికి వందన సహస్రములు.

ఇక నాటకమున భాష యుండేమి, పద్యములందేమి, కీర్తనలం
దేమి, నెరసులు లేకుండయుండవు. వాని నెల్ల పండితులు, కవులు, సవ
రించి వునర్బుద్ధిణముననాకునవరించు కొనునట్లును, తమ తమ సదభిప్రాయ
ములను తెల్పునట్లు ప్రార్థించు చున్నాడను.

మ న వి.

శ్రీ || పాఠకు రంగని మది యందు ♦ భక్తితోడ
దలచి వ్రాశితి నీచరి ♦ త్రమును నాకు
దోచినట్లుగ నెంచున ♦ దొనగులున్న
కవులు సవరించి కరుణ తో ♦ గాఢమృగాత ||

ఇట్లు గ్రంథకర్త

వనం శంకర శర్మ కవి,

పత్తికొండ, కర్నూలు జిల్లా.

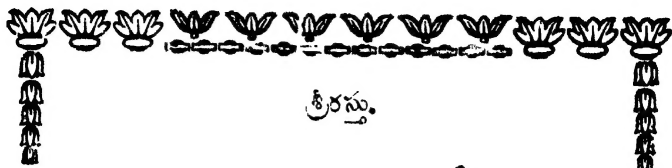
ఈ నాటకమునందు వచ్చు పాత్రలు.

పురుషులు.

1 పుండలీకుడు.—	కథానాయకుడు
2 జహన్ను శర్మ.—	పుండలీకుని తండ్రి
3 సంబంధం,—	నల్లని తమ్ముడు
4 కుక్కుటస్వామి.—	యోగి
5 కృష్ణుడు.—	
6 పుల్లన్న. }	భక్తులు
7 మల్లన్న. }	
8 భజన సంఘము	

స్త్రీలు.

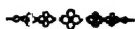
9 జఖా భాయి.—	పుండలీకుని భార్య
10 సత్యవతి.—	” ” తల్లి
11 నల్లని.—	వేష్య
12 రుక్మిణి —	
13 గంగ యమాన సరస్వతులు.—	

శ్రీరస్తు.

భక్త పుండలిక.

ప్రథమాంకము.

[లోహదండనగరపువీధి.]

(భజన సంఘమువారు భజన చేయుచు ప్రవేశింతురు.)

భక్తులు—శ్రీమద్భీమా రమణ గోవిందో గోవింద.

శ్రీరన - రూపకతాళము.

సీతారాముల భజన నీయుదమా ఘన భక్తులందరుగూడి పాడుదమా || మనసీతా ||

నిండు మనముతోడనిర్మలముగ మరి | డండిగ సంస్కరణనలుపుదమా || సీతారాము ||

రండి వేగలెండి రయమునగూడండి దశరథరాముని ప్రణామింతుమా || మనసీతారాముల ||

భక్తులు—ఏమరయ్య మన పుండలికుని లెండి జహ్నుశర్మగారు పరమ భక్తులు. వారిని దర్శించి వారితో గూడ శ్రీహరిని స్మరించి వారితో జేరిభజన మొనర్చిన, వారందఱు పుణ్యాత్ములగుదురట త్వరగా బోయి వారిని దర్శించిమనము సంతృప్తిపడము రండు.

శ్రీరన - ఏక తాళము.

లెండి సుజన లారి | మర రాధాకృష్ణుని జూడబోదము || లెండి ||
రండి వేగమే మియ్య బలు నిండు మనము తోడ భజన |

దండిగ సేయుచునుసంతోషముగన యిక మెలగుదాము॥ లెండి॥
గోవిందుని కనుగొందము గోపాలుని భజయింతము॥ వేడు
కతో పాడుదము ఆనందము నొందుదము॥ లెండి॥

(అందఱు వెళ్ళిదురు.)

(పుండలికునిగృహము.)

(జహ్నుశర్మ సత్యవతి రాధాకృష్ణవిగ్రహములను పూజించుచుండురు.)

జహ్ను—శ్రో! అనుగ్రహయ బోకాసామవతీర్ణాయ నిష్టవే॥

శ్లోకావహాయ కృష్ణాయా పారపారధమేననః॥

కీర్తన - ఆది

భజగోవిందం భజగోవిందం గోవిందం భజామూఢమతే॥భజ॥

సంసౌప్తేనన్నిహితేకాలే నహి నహిరక్షతిద్విత్యకారణే॥భజ॥

సత్య—నాథా! మనమనవరతిము నిట్టియవస్థల ననుభవించవలసినదేనా.

ప్రతిమానవునకు కొన్నాళ్లకైదులు కొన్నాళ్లసుఖములు గ
లుచుండునని నీన చుంటేమి, మనకు మాచ్చే లేనట్లున్నది.

జహ్ను—అస్వీ! మన కెందులకుమార్పు,యెంతయో కాలముగడిచె, ము
డునలులైతిమి. ఏదో నామృత్యుమృదుని అని కొనచు, కాల
ముగడిపిన, అన్నిసుఖములు మనకుగల్గినట్టి

సత్య—మహాత్మా! నిక్కమే, నేను కాదనను. మనమున్నయో వ్రతము
లు జేసి యెంతయో దానధర్మ మొనర్చి యేతియో భగవదా
రాధనముజేసిన ఫలమునకు లేక లేక ఒకకుగూరుడుగల్గిన వా
డు మనపై కితిసమూని వనమన్నచో, కష్టమైన జూడడ
య్యెగా“అప్రత్యిన్యగతిర్నాస్తి”యనుస్మృతిజడదానిన నడచె,
మనకుగతిని గలిగించు కుమారుడు గాక పోయినని చింతించెద.

జహ్ను—ఏమి నేలేము! మనకర్మము, నానికార్యాగ్యము. హానీ మనల
ను మాటాడింపకున్న మానగాని, వానికి సంసృష్టించిన భా
గ్యయైన మంచిదిగానండవలదా.

సత్య—ఔను! వారిర్వ్యుత్తైన ప్రేమతో మెలంగగూడదా.

జహ్ను—(సవ్వ) వెరిచానా!

గీ॥ పతికి గుణపతి యనుకూల • వతియు సతియు
దొఱకుటకుచాను, దొరకన • త్వరితగతిని
భిన్నము జెందు గాకున్న • నున్నట్టి
వారికెందున తావుండ • వలదె జెవుమ ।

సత్య—నాథా నిక్కము, ఇట్టి వారలే పలువురుండిన ఈజగ మొక్కని
మునములో తలకిందు గాక యుండదు, లేకున్ననొక నాడుగా
కున్ననొక నాడు నను మగనిని ప్రేమతో మాటాడించి, ఆదరము
న భోజనమిడి, సుఖములొసంగున దేకాదు. ఔను మీరు వెత
కి వెతకి ఇట్లాటికోడలి నెట్లు తెచ్చితిరో.

జహ్ను—ముందురాగల్గు విషయములను గుర్తెరుంగువారెవరు.

(1. అనుబంధము.)

కామినీ పోతాప్రాణము సంపాదించిన కర్మమరుధవించినో
వీరవలయునా.

సత్య—పాపము! వాడేమి సేయ గలక, ఆ మమహాకి తరురాయ, నియ్యరి,
పొగరుబోతు, ఇట్టి వానితోనే, లేక స్వాభ్యముగావక మరొక దా
రినడచె, అప్పటికిని దాని బాధతిగ్గ లేదు.

గీ॥ అవని దంపతులతి ప్రేమ • సమరియున్న
గాని సంసార స్వాభ్యముల్ • గలిగియుండు
కోర్కెలక దీనిలేకున్న • కొర్వితోడ
తలనుగోకొసనయట్లు • దలపనరయ ॥

జహ్ను—దేవీ! మనము వెరిలనుగూర్చి చింతింపనవసరము. “స్త్రీణాం
చ చింతింపురువస్త్వభాగ్యం” అను నట్లు ఒక్కొక్కఁడు యుండుముల

గతి జూచినహరిహరామలుగూడతల్లడిలమానరు. పూరకెవ్వ
ధాకలాపములను బెంచుకొని నొప్పిబతుకన్న భగవత్సేవజే
సిన అన్నియుదీరును.

కీర్తన - ఆదితాళము.

సత్సంగ త్వే నిస్సంగత్వం । నిస్సంగ త్వే నిర్మోహత్వం ।
నిర్మోహ త్వే నిర్విచిత్రత్వం । నిర్విచిత్ర త్వే జవన్మాక్తిః ॥ భజ ।
(జ భా భా యి పి వే శం)

జభా — ఉళ్ళో అబ్బా! ఈసంసారముతో నాకుచాలైనది. యెప్పుడుచూ
చినవండడం, వచ్చినవారికెల్లాపట్టడం, పైన ఈముసలిప్రీతు లకి
చాకిరి సేయడం వేళకుతిండిలేకనే మాడడం, ఇంక నీమొద్దునుగ
సితో కాపురమేడ్చడం.

॥గీ॥ వలదుపాపిష్టికాపుర ♦ మిలనుయెట్టి
తరుణియై నిందు జగమున ♦ తస్వేగాను
బుట్టుగారాదు పుట్టిన ♦ పుణ్యదైన
మగడుగానన్నచాలును ♦ మగువసుఖము ।

(2 అనుబంధము)

(స మీ పిం చు ను.)

జహ్ను-సత్య (3 అనుబంధము) [భజనసేయుచుండురు.]

జభా — ఓముదుసలులారా యెప్పుడు మీ అల్లరియే సరిపోయినది.
రాత్రిలేదు, సగలులేదు, కాలములేదు, సమయములేదు. ఒ
కేగాబర, మీగొంతులకొయ్య చింతలేదు, చీకటిలేదు. భజ
న, భజన, ఏమిమీశ్రాద్ధంభజన. నాగుగాచేశిందిసమయానికి
మెక్కి పూరకెవుండ బుద్ధినివ్వదుగాబోలు. ముసలివాళ్ళనియే
దో వాపమంటే మీరూంకె యెట్లుండురు. తొలిప్పుమైనా
దాటలేదు, పెడబొబ్బలు, కూతలు, గంతులు, కేకలు వేయడమా

ఒక్క గంట నేవు నిద్రించుటకైన లేకున్నది. ఇంటివారలకు పెరవాలిలకు మీ బాధయేనా, నోరుమూసికొనిచచ్చినట్లు పడిందరాదా, కానిండు ఇదంతయునాపొరి పాటు. అన్న మోరా మచంద్రయని పెల్వరించువరకు నేనూరికున్న ఇంతవరకుమీ రోగమే హెచ్చియుండదు పీనుగులారా ఇకనుండిమీ తొమ్మిది తెంచెద. అప్పుడుగాని మీయల్లని తగ్గము.

జహన్ను—అట్లే కొండలా మావల్ల నీకింత బాధగాయన్న మేమూరకుండు ములెమ్మ. మేమెవరినీ మాపింపము, యెవరిని బాధింపమున్నారోకే భయపడేనుకొన నుండుమా.

జఖా—యేమి మీపిండము భవన. కడుపునిండునా, కార్లునిండునా, మమ్మలనుగోడాడించుకోని బాగుగా చాకీరీ చేయించుకొంటూ తిన్నదరుగక పూరకే పడిందలేక వాగుదురా, కానీ ఈపూటతిండిపెట్టకున్న నేమి నీతురో జూచెదగాక.

సత్య—అమ్మకోడలా! మేముకన్నచాలా పెద్దవారము. అత్తమామల నాదరమ నపూజించి కలిసివేమితో నేనించిన కోడండ్రు ప్రపంచమున నెందరోగలరు. వారిపుణ్యముమాకులేదయ్యె. కాని పెద్దవారలని మనంబుల తలంచక సత్తిమామలనిగూడ నెంచక నిచ్చవల్సివరేతి మాట్లాడధర్మమా!

॥౧॥ పెద్దలనుజూచిపద్దుగా ♦ వద్దికలర
నొదిగియుండిననుదిలేలు ♦ పదిలముగను
క్లిష్టనొందుదురానంచు ♦ కేలజూప
తమనెవ్వరైననీ ♦ ధరణియంటు ॥

జఖా—ఓ హూ హూ యెంతధర్మమూర్తివే. యెంతటినీతి పరురాలవే. నీనింతటిదాననగును చేతనే నీకోడుకంతటి వాడైనది. యెప్పుడుకాపురమగ్గిపడితివే, సిగ్గులేదు మాటాడుకుము. నీకుకాధర్మ

మూర్తిని, సీమగడ్డాకకర్మమూర్తి, సీకొడుకొక త్యాగమూర్తి, మూర్తులు మూడుజేరి నాజుతిము పూర్తిజేశారు.

జహన్న—అమ్మా! యెవరేని నేయజాలను. మన్ని నేల దూరెదవు. అంతయునై నానుగ్రహము. ప్రతికార్యమూతని యాస్థచేతనే జరుగుచుండును. ఆతిడేనమ్మిక్లవైవను.

||గీ|| దైవమును నమ్మకున్న మా • నవునుభువిని
బ్రతుకజాలదుమరియు నే • పాణియైన
సుఖములొందు నెయ్యెక్కగ్య • శుభములెల్ల
విల్వజాలవుశూన్యమా • నిజమునిజము

జఖా—చాలు చాలు మీశుష్కవేదాంతములు.

(జెరుచును.)

(పుండలీకుడు పోవేళం)

||గీ|| బ్రతికి యున్నంతకాలమీ • భార్యతోడ
మునలి తలి తండ్రులను గూడి • వ్యవసపడుచు
నేగవలసిన విధి నాకు • నెబులదప్పు
సేమమేనాటికై ననన్ • జేరదయ్యె||

(మించుకునడచును)

(జఖాభాయి పోవేళించును)

పుండ—ఏమిటే ఈ ముదుసలులతో వ్యవహారము.

జఖా—యెమున్నది కాటికి కాళ్లు దాచివా వీరినుండు, వీరిబొంకు, వీరి మడము, వీరి గర్వము తగ్గుటలేదు. కొంపలో పెత్తిన మంతయు వీరిదే. పరెట్లాడించిన నేనట్లాడవలసిందే. ఆనుభవించుదానను నేనొక తెనేగదా. అందులకే ఈ వ్యవహారము.

పుండ—నీ వొకతెవే యెందుకు నేను మాతృమనఁబరిచి
న్నాడనా?

జభా—అందుకే కాబోలు వీరి నోర్లు యింత పొడవైనవి.

పుండ—జభా! ఏలేమనిరి,

జభా—యేమన్నను పడవలసిందేగా నీవు తీర్చగలవా? అట్లున్నను
ఇట్లగునా? అబ్బబ్బ! అంతా మీరే షరత్తు గన్న అడువిడ్డ
ను నేనొక తెనే గదా?

(4 అను బంధము.)

పుండ—కామినీ! యెంతటి విపరీతముగ చూట్లాడుచున్నావు. వారన్న
దేదియో నిదానముగ జెప్పము?

జభా—యేమి జెప్పనది.

కం॥ తమదే నటనిల్లంతయు

తమదే నటభూమి బుట్టి • తమదేధనముగా

తమవారే నటమీరును

తమపను తమవారికెల్ల • తగిననొకతె.

ఇంకెన్ని యోగలవు. అప్పుతలముగొన్న చక్కని అడుదిబ్బ
క్క నిముసము గూడ కాపురము సేయను. చాలైనది. నీ
వంటి నిర్భాగ్యుని వాపరించుటయు, కాపురమీగతి పట్టుట
యు, ఇంక నాచేత గాదు. నీతివిదంబును నీవును యేగతియై
న చావుదు. నాకే కాపురమే వలదు. (పోవుచుండగా పుండ
లీకుడు పట్టుకొని)

పుండ—వెళ్ళి మొగమా! వారలన్నంత మాతృమననే అంతయు నను
భవించరా. అంతయు నీదిగాదా, నాదిగాదా.

జభా—(సవ్వి) సరే మీరై అన్నాడు గాబట్టి నేక కటి ఇండిలిముగా

మిమ్మలనడుగ నిశ్చయించుకున్నాను. ఈ యిట్లు యెవడి?
బాగ్గిత బాగ్గితగా జెప్పము.

పుండ—నాది.

జభా—ఇదో చూచితివా! నీదనియన్నచో నెట్టిప పెట్టుకొని పోవు
చుంటివా?

పుండ—కాదే! నాదైన నీదనియే. నీదైన నాదనియే. నేను నీవాడ
న గానా? నీవు నావానవుగాదా?

జభా—అట్లయిన ఖండియిగా నాదనియే నిశ్చయించునా?

పుండ—మాటికీ ముమ్మాటికీ.

జభా—అట్లయిన నీక్షణమునుండియే నా యింట్లో నాయాజ్ఞ చెల్లవల
గినదేనా?

పుండ—అబ్బా! యెల్లప్పుటికి నీరూఢుయే.

జభా—నీవు కూడ నాయాజ్ఞకు బద్ధుడవేగనా?

పుండ—లేకున్న

జభా—అలోచించుకొనుము. నాయాజ్ఞతప్పిన అనర్థము వాటిల్లును
సుమా!

పుండ—తిప్పిన గదా అనర్థము.

జభా—అట్లయిన వినుము. ఈముసలి పీన్లను ఈ రోజుతోనుండి మ
న యింటిలో నుండనీయక త్రొక్కివేయుదు. వీరి సాంగత్యమే
మనకు నలదు. యేమి చేయగలవా?

పుండ—అబ్బా! ఇంతకేనా ఈ వ్యవహారం. నీవు చెప్పకముందే ఈపని
జేయుదమని నిశ్చయించుకొనియుంటివి. కాని నీవును తోడ్కొ
ంటివి. రమ్మ ఇక నీవు జూచుచుండగనే వారలగతి యేమిజే
తునో కనుగొనుమా.

జఖా—నాథా! నీవు తలితండ్రుని మెత్తని మనస్సుతో మాట్లాడించి
నా రెండుమాతృకలను సీతు లొంగరు. ముందుబోయిననోడ
నే ప్రహరణములు పెట్టుట ప్రధానము. ఆమీదట బయట
కీడ్చుటయు, ఇంతమాత్రము నీపని.

పుండ—నరే రమ్మ. (నిష్క్రమించుట)
(తెర బదుట.)

—(ఇంటిలో జహ్నునిత్య భజన వేయించుదురు.)—

శ్రీ రత్న న-అది

పునరపి జననం పునరపి మరణం పునరపి జననీ జత శతయనం ।

ఇహసంసారే బహుదస్తారే కృపయాపారే పాపిమరారే ॥భజ॥

[పుండ — జఖా ప్రవేశం]

పుండ—ట మునుసలులారా! ఆమీగడబిడలు.

జహ్ను—నాయనా! కుమారా! గడబిడలేమియులేవు. భగవద్ధ్యానము

పుండ—మీధ్యానము చాలునా. పూరకే తిని పడియుండలేక మీకు
మదము. తలకెక్కినది. ముయి నోరు. మీకు ప్రహరణములు
గావలసి యున్నవి. వట్లు తీపెక్కినదిగాబోలు.

(రీ ఆనుబంధము)

జహ్ను—కుమారా! పుండలీకా. లేక లేక మాకడుపున నొకడుపుట్టి
నందుకు తలితండ్రికంటె విపరీతముగ మాటలాడి యెంతపు
ణ్యమునను సంచాదించితిరా నాయనా!

సత్య—తిండి! పుండలీకా! తలితండ్రిని పైవనవ్యూహపులుగదా. వార
లకన్న పైవమింకొకరు గలరా. కుమారా! యెన్న నోము
లనోదియు నీసగన్నందుల కెంతటి పుణ్యాత్ముడైతివిరా.
హా! మేమెంతటి సర్వాగ్రుణము. నిన్ననట ప్రయోజనము
లేదు. పైవమింతదాక నిట్టి వ్యసనమున ముంది మమ్ములనే
బ్రతికించి నానో తెలియకున్నది. పుండలీకా! పుండలీకా!

(6 అనుబంధము.)

కుమారా! మాయుండ సీకతిమూలముగ నున్నచో నీభార్య
తో కాపుర మీడ్వలేవు సుమా. దీనిమాటలకు వలపడి మ
మ్మల నేల బాధించెదవు. తెనయా! నీనుండిగదా మాకుసంతతి
గలుగవలె. మేము నీకంతి కొరగాని వారమైతిమా. యేల
యింతటి నిర్దయాళుశ్యము గలిగె. మ చి వంశమున జన్మించి
నాడవే. ఆహ! నా దేహముదగ్గమాదున్నది. నాకడుపు క్రిష్ణ
చున్నది. నామనస్సు నొప్పి జెందుచున్నది, ననుగన్నటిండి!
మమ్మల దుర్గతులపాలుజేసి నీవు నరకము నొందకుము. నీని
మాటలు వినకుము. ఇది సీకు భార్యగాదు. మృత్యువు. దీని
కై మమ్మల దూరముజేసికొనకుము. మముదూరికుము. హిం
సింపకుము. నొప్పింపకుము. ఇప్పటి కాలమున నట్టివారలే చె
క్కురున్నారు. నాయనా!

సీ. ఇంటజేరిననాడె ♦ వెంటనే మరణింపి

జేరి చాడీలను ♦ చెప్పుచుందు

అత్తమామల కెద్ది ♦ హర్ష మొదవునట్లు

పనులేమి నేయక ♦ పరుగుచుందు

అతిథి యభ్యగతు ♦ లరుడెంచ మనమున

విసుగుజెందుచు నొక్కి ♦ కనరుచుందు

తనమాట పడకున్న ♦ ధవునితో బిరుసుగ

మాటలాడక వేగ ♦ మసలుచుందు

గీ. పనులుమానియుపరులతో ♦ బల్కుచుందు

తగనివారల నెల్లను ♦ తగు నటించు

మించి పెత్తనములుజేయు ♦ మేలుచుందు

ఇట్టి వారలచర్యలకా ♦ హితమటంచు

(7 అనుబంధము)

జభా—చూచితేరా మీరుండియు నన్ననరాని మాటలనిపించుచు
న్నారే. ఇదంతయు నామీద గృంధమే. దీని నోరున కేమైన
న అడ్డుమున్నదా. యెన్ని నీతులు చెప్పచున్నావో వింటిరిగదా
మీరిట్లునుపించుట న్యాయమా. మీరును వారి వారలేగదా
బోను! చేరిగాని వానికి చేష్టలు మెండన్నట్లు తెలసి తెలసినే
నేచెప్పితిని. ఏమో పొడతునని మేకపోతుగంభీరములు బల్కి
న నేను నమ్మితిని గాని, అబ్బా నీవేమి పామాన్యండవా.
అందులో దేగా ఈ పితృతనీయూటముగింతును. నీసాగసులు నీ
వలపులు నాకేమి తెలియనివిగావు. ఇప్పుటి స్త్రీ స్వాతంత్ర్యపు
కాలములో మగవారలగతి ఏమగునది తెలియుచున్నావుకాబో
లు. నేజెప్పినదేమి. నీవుచేయనదేమి.

పుండ—కాదే! వారలు చెప్పినదేదియో చెప్పనిమ్ము.

జభా—ఓ హా హా వారిమాటలు శాగావని వారలకు లొగ్గి న
న్నొక బైరాగినిగా జేతుననుకొన్నావు గాబోలు. నేను విడు
చుదాసునుగనుసుమా. నా పెండ్లి నాడు పెట్టింబంగారు సగలు
స్త్రీసనం క్రింద నా కేజెందినది. కాని ఇంతటితో ముగిసెనా.
ఈ ఇల్లు నాపేరపై. మీరపహార, ప్రాజెక్టుకాల్వక్రింద గల
రెండన్నర యకరా సూగాణి, రత్నము రిజిస్టర్ చేసియున్నట్లు.
ఇకనీకు నాకు గిట్టుట తొందరే.

పుండ—ఏమిటి యెందుకంత తొందర. నేవ్రాశి ఇవ్వకుంటే మాత్రము
ఇదంతా నీదిగాదా, నా గం పంచుతా వేందులకు.

జభా—నీకును నీలిలితండ్రి కును గ్రామానికి దక్షిణ వైపునగల ఏశా
లపు భూమిని పెడచితిని, దానినిమీరే అనుభవించండి. అందు
లో నేనెమైన నడిగినిగా.

పుండ—ఇదంతా నీవెప్పుడు కనుకొన్నావే.

జఖా—ఓహోహో! నీవు చెప్పకున్న నాకు తెలియదనుకున్నావేమో.
జైగొట్టు లేవా, స్కెచ్చీలు లేవా. గొర్రెలు అడింగులు
లేవా. నాకు చదువురావా.

ప్రండ—యెప్పుడు చూచావే బాగా సవరించినావు. సరుకు సమృద్ధిగా
నే యున్నది సుమా.

జఖా—ఇంక మాటలతో పనిలేదు. నే జెప్పినట్లుజేసి నన్నై నాకట్టుకో.
నే అడిగినట్లు ఒప్పుకొని వారల నైనా యాడ్చుకో. యేదో
వకటి జేల్సు.

ప్రండ—సీయనీ! చిన్న వీడన్యాయుమా. లోకము మెచ్చునా? ఆత్మ
సమృద్ధించునా? కానిమ్మ ఓ మదుసలాలారా! లెండు లెండు
మాడంటిలో నుండకుడు. ఈడ్చివేసెద. (ఈడ్చుట)

జఖా—బేరా! పూడలీకా! ఈ మిల్లు నేను సంపాదించినదాకాదా?
నీవెవరివల్ల పుట్టితివో? యెవరివల్ల పెరిగితివో? వారినాయు. టి
నుంచి గెంటుట, నీవెంతట కఠినపాడునని తెలుపవైతి. సరే
కొట్టుము. చువుము. నీచేతిలో చచ్చుట మాకు పుణ్యమే
తిప్పదు.

సత్య—తండీ! యెంతటి మర్కాయుడైతిరా. మీతండ్రినిచంపుటకుముం
దు నను జరిపి మీతండ్రిపాదములయెద్ద బడచైచుము.

(8 అనబంధము)

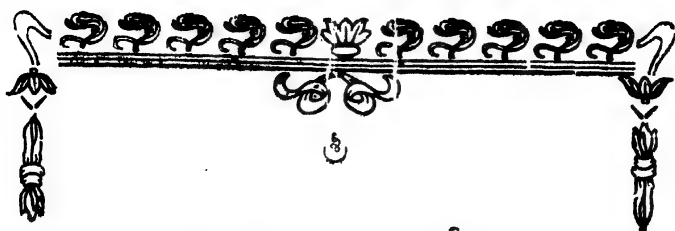
ప్రండ—రండి రండి మీగొంపలో నుండుకుడు.

జఖా—నాథా! వీరలను పూరకే ఈడ్చుకును. ఇదో ఈచీపురు కట్టతో
మోచుదు. చంపకుడు. వీరి శ్రద్ధాతెవరు పెడుతరు. పండిలేక
నే యవస్థపడినా. నాచేతిగాదు.

ప్రండ—ఓముసలిపిల్లలారా! రండి రండి.

(తోయిము)

తీ

భక్త పుండలీక.

ద్వితీయాంకము.

—నళిని గృహము. —

(పుండలీకుడు మంచముపై పండుకొని శిగరేటు త్రాగుచుండును.)

నళిని— (9 అనుబంధము)

పుండ—కామినీ! ఆనాడు నటించిన శృంగార విలాసములోని నృత్యమును మరొకసారి జూపింపుము.

నళి— ఓహో! ఈనాడు నాట్యము జూడనిశ్చయించితిరా! కానిండు. ఆనాడు కంసాలియింటిలో కాసుల పేరు చేయించుచున్నానని యుంటిరే. నామెడ చిన్నబోయినది. తాము గమనించి యే యందురు.

పుండ—బౌనాను ఇక రెండురోజులాలస్యము. నీకొరక య్యేగదా అది తియ్యారానది.

నళి—చిత్తిము. చెప్పినమాటలు జరిగినచాలును.

పుండ—ఏది నీ నాట్యము కాముక్తు. చూతము.

(దృశ్య)

సభి—

(10 అనుబంధము)

పుండ—శైభావ్! శైభావ్! ఈశ్వంగారాట్వ మొందునను నేజూడలేదు
కాని ఇదెవరికిని సాధ్యముగాదు. రంభాదిఅవ్వరసులుతలలొం
చవలసినదే. ఉమాపతి మణిభృష్టుగావలసినదే. శ్రీహరి పరు
గైవలసినదే. యోగులు యుగోవికలులై పరితపింపవలసినదే.
అహ! ఏదీ నాకైపు కషాయమును చెమ్ము దానిని నేవించి
నగాని ఆనందము కనబడదు.

సభి—(ఇచ్చుచు) మనోహరా! కట్టి చక్రలక్ష్మి ఈ కషాయమే పో
ధానమైనది. దేవతలుగూడ దీనినే గ్రహించి మిగుల సంతో
ష మందినారు.

పుండ—కినుక నే నేను మానలేదుగా?

(సంబంధం పో వేశం.)

పుండ—ఓరీ సంబంధం! ఇంతదాక నీలక్కగారును నేనునుబహుకుశాలు
గా స్వత్రమును నల్పి విలాసముగా మెలింగితమి. నీ వెందులకు
కాలేదు.

సంభం—బావగానూ! నేని మిమ్ములమూచుట మానుకుంటిని. లేక
లేక ఒక చొక్కా వట్టిచమన్న పలుకక నూరకైతిరి. చేశ
న చాకిరినైన గుర్రెరుంగక పోతిరి. సోడాలు, ఫలహారాలు,
బ్రాంచి సీసాలు, కిల్లీలు, సోపులు మున్నగునవి మీ రేతెచ్చు
క్కుంటిరి గాబోలు.

సభి—ఓరీ సంబంధం! మీ బావమాటలు నిజమనియే తలంపితివా?

సంభం—నాకిన భవముగా లేదమ్మా.

పుండ—శివో! యేమిట్లనెనపు. అడిగినవన్నియు నెరవేరక దీరవు. తొం
దరపడిన అగునా?

సఖి—అయ్యా! మిమ్ములను తొందరించలేదే, మీమాటలు మీకు
జ్ఞాపకముగల్గునట్లు సూచించెద.

పుండ—ప్రేయసీ!

కం॥ మగువకు జెప్పిన వన్నియు
తగినట్లు నెరవేరుకున్న ♦ ధర పుష్పసకు
రగడలు గలుగక మానవు
వగపున్నిరతింబు మర్వ్యవ ♦ సలు నొదవు॥
గాన నీకోర్కెలు నెరవేర్చక తప్పదు.

సఖి—బ్రీయా! తామీరీతి మనంబున తలంచుకొన్న చాలును.

సంబం—కాదే అక్కా! ఇలాంటి వారలు మనయింట నెందరు లేరు.
పాతకాతా తీసి జూపునునా?

సఖి—ఓరే! నీకు మర్యాదలేదు. మట్టులేదు. యేసమయమున నెట్లు
నటింప వలయునో గుర్తెరుంగవు

సంబం— (11 అనుబంధము.)

పుండ—ఏమి సఖినీ వీడేమి నన్ను చిన్నగా జూచుచున్నాడు.

సఖి—వాడు అమాయకుడు లెండి.

పు డి—బోను మనమిద్దరము సరస సల్లాపములు సల్పుకొనుటకుండ మీ
జ్ఞాకడక్షముగా వచ్చుచున్నాడే.

సఖి—ఇట్లాంటివారలు మా ఇండ్లలో నుండవలసినదే. వీరిచేతనేమాసే
రిం హెచ్చగును. మీ వంటి వారల పనులెన్ని నె
రవేరును.

పుండ—వీడుమగవాడుగదా.

సఖి—బోను అయినను మాకు సవరించుబాధ్యత వీనికేగలదు.

పుండ—సరే సరే నిద్రవచ్చుచున్నది. ఏదీ అనాటి విలాసములోనివాని
 లీ నొకటి పాడుము.

సఖి— (12అను బంధము)

పుండ—భేష్ భేష్

సఖి—మనోహరా! చాలారోజులనుండి మీతోడ తమాషగా జూదమా
 నవలయునని కోరికయున్నది.

పుండ—కానిమ్మ నీకోరికే నాకోరిక, రా కూర్చోచుము. అయితేనేవు
 నాతోడనే కూర్చుంటే నేలవ్తా.

సఖి—మీరేంజం చెంపెడుతారు.

సంభం—అమ్మాయి! ముందునీవే పెద్దావో చెప్ప తర్వాత బాపగారు
 చెప్తారు.

సఖి—నేనా ఒంటిమీదినగలు ఇంటిలోను వెండి బాగారు సామాన్లు
 పెడతా.

సంభం—బాపగారూ! మీరొ

పుండ—నేను మాల్యము ఇల్లు, పొలము, ఇంటిలోనిసామానము, ఒం
 టిమీదినగలు పెడుతా

సంభం—అయితే సిద్ధంగా వుండండి. ఊ, ప్రారంభించండి. ఒకటి, రెం
 డు, మూడు.

సఖి—అ. అ. ఆగు ఆగు గెలుపువాడే.

(తలుపు శబ్దము గును)

పుండ—ఓమే సఖినీ! యెక్కడదీశబ్దము. నాభార్యగొంతువలెనున్నదే అ
 స్మయోయో? దీనిబారితప్పించు కొన పెట్టు, నన్ను గొంతుపిసికి
 నైచును.

(జ ఖ థ యి ప్రి వే శం)

జ ఖ—ఓరీ దుర్మార్గా ఈమిటుకులాడి వలలోజిక్కి రోజు కొజునన్నం
టరిగా ఇంట్లోవిడిచి నీయిచ్చ వచ్చినట్లుఅట్లాడెదవా. నాకుతే
లియదనుకున్నావుగాబోలు. దీనివలపులకులోగ్నికులుటుచున్నా
డవా, కట్టుకున్న పెండ్లామన్న నింతచులకనయా, మట్టుమర్త్యా
దలు లేక వెలయాలిఇంట్లోకేరి వెంగిలిముంగిళ్లనాట్యమాడెద
వా. లెమ్ము మారాడకనా వెంటిఇంటికిరమ్ము.

సఖి—ఏమేగయ్యాళీ నీమగనిని నీయిష్టమువచ్చినట్లుయేమైననుయనుకొ
నుము, నన్నెనదవేల. ఇతనిని నీఇంటికి తోడ్కొని పోగలవా,
నీఇల్లేమిటి, వాకిలేమిటి ఇదిగో జూదుము నీమగడుజూదమున
ఓడిపోయిన వస్తువులజాబితా. (ఇచ్చును)

జ ఖ—(చూచి) అమ్మా నాకేమియు అర్థముగాలేదు.

సఖి—యెట్లగును. వినుము చేతికడియం.

సంబం—చెవికుండలాలు.

సఖి—పాత్రీనామాగ్ని.

సంబం—మిరపతోట.

సఖి—ప్రాజెట్టుకాల్వకిందగల రెండున్నరయకరా మాగాణి.

సంబం—ఇల్లు.

సఖి—విన్నావా! ఈటణమునుండి ఇల్లు, పొలం, సామగ్రి అంతయునాది.
పూరకెవాగెదవా! వెనుకముందులుజూడక గంతులు వేసెదవా.
నోరులేనిమగనిని యేడిపించునట్లుగాదునుమా. ఇతనునాయా
జ్ఞలేనిదివెళ్లుటకువీలులేదు. మీరినడచిన నిన్న ఈపింకిపీనుగను
ఇద్దరిని కట్టివేసి మీచర్మముల నొలిపిస్తా.

జ ఖ—ఆ, ఆ, ఓరీ పందపీనుగా! యేం మాట్లాడకూరకున్నావు. నిజం
గాదీనికి ఓడినావా, అ లేముదీని కేక్కిస్తార్చుణమా, చెప్పరా,

పుండ—అది చెప్పిన దంతయు వాస్తవమే. నీపూరకుండపు, పాణాలతో
మనలనిద్దరిని విడచితే చాలు. యేలాగో బ్రతుక్కొనవచ్చు.
సఖి—సంబంధం! వీరలిద్దరిని మెడబట్టిత్రోయుము. యేంచూస్తావు. ఆల
స్యము సేయకు.

పుండ—సఖినీ! యేమి త అన్యాయము జేసితివి. నన్ను మోసము జేయుట
ధర్మమా? పోయినీ!

సఖి! సరళమునిన్ను సమ్మి మది • నిశ్చలభావముతో డసంతయుకా
త్వరితముగానొసంగితివి • తద్దయుదిక్కనినీవటంచు నే
సరిగనటించినాడెట్లు • చాలునుదప్పి వచింపధర్మమే
తగుణిరోసిక్కిదిసిరమె • ధర్మము దేవుడెటుంగకుండునే!

సఖి—ఓరీ ఊ ఊ (సైగజేయును) నీకుదేవుడొకటియూ

సంబంధం— (త్రోయును.)

(మల్లి గాడు-పుల్లి గాడు పో వేళం)

మల్లి—ఓరీపుల్లిగా! పుండలీకుడు తల్లితండ్రులను గొట్టి బాధించినందులక
నుభవించినాడు చూచినావా.

పుల్లి—ఏమనుభవించినాడురా! గయ్యాళిపెండ్లాము, గడ్డము, తల, న
రిసినతెలిదండ్రులు.

మల్లి—అదిగాదురా! మనపూల్లోవున్న మాయలమారియగు సఖినసహ
వాసంజేసి, వున్న సర్వస్వమును ఆమెకు ధారపోశినాడట.

పుల్లి—ఆమె సంది యెందరుజెడిరి రా రామాళాస్త్రి, అసంతాచార్లు,
భంగిశెట్టి, గంగిరెడ్డి, కాదల్ భాక, జహంగీర్ వీరలందరు ఒ
కే భంగిమకంలోజేరి కలసి తాండవమాడుచున్నారు.

మల్లి—పాపము! పుండలీకునిగతి ఇల్లెలయినది.

పుల్లి—కుమారుని బాధలకు తాళలేక తల్లితండ్రులగు ముసలివాళ్లు కాశీ
యాత్ర సేయుటకు వెళ్లిరట.

మల్లి—వారలు పుణ్యాశ్రమం? ఈ పుండలీకునికీమాత్రం పరకము తప్పదురా.

పుల్ల—అట్లనవద్దురా అతడేమిసామాన్యడా? బాగుగాచదువుకొన్నవాడు,
నీతిపరుడు, మాటతప్పని వాడు, సాధువు, అందులో
సదాహ్మణుడు.

మల్లి—అట్టివాడిట్లెందుకయ్యె.

పుల్ల—అంతయు పాఠభక్తి.

మల్లి—ఒరే! పుల్లిగా ఇందఁనిజెరపి సంసాదించిన నభిని, అస్త్రీ దండిగాకూ
డజెట్టి బాగాయున్నదనుకుంటాను.

పుల్ల—పిచ్చివాడా! అదిజెడిన తర్వాత దానికిబిచ్చము వేయువారుకూ
డ యుండరు.

మల్లి—చాలురా నాయనా! వెలయాలిహితము.

(13 అనుబంధము)

వద్దురా! వద్దురా! యెందరో జెడినారు, పాడైనారు, కృత్రినా
రు, నరకమునబడి పరితపించుచున్నారు. ఆనభిని యెక్కడికో
వెళ్లు చున్నట్లున్నది. దాని దర్శనము మనకు వద్దురో, పోదా
ము పద. (నిష్క్రమింతురు)

(సభిని పో వేశం)

సభి—

(14 అనుబంధము)

ఆహా! యేమి నాచరిత్ర! ప్రళాపము.

సీ! ఊణములో కనుసైగ ♦ సలిపినంత నెత్వరక

పద్మనాభుడు యెల్ల ♦ వ్రాశియిచ్చె

ఒక సారివీడెమ్మ ♦ నొసగి వద్దను నిలువ

బూచి రంగడు యెల్ల ♦ దోచియిచ్చె

నిముసమాత్రము హోయల్ ♦ నీటుగ నలువంగ

రంగి శెట్టియు సొమ్మ ♦ లొంగియిచ్చె

భుజముపై వైచైచి పాలు ♦ పారణినివిన

దామోదరుడు వెళ్కు ♦ ధనమునిచ్చె

నీ సరస సల్లాపములతోడ ♦ సౌఖ్యమొసగి
చక్కగా నమ్మకముగల్గి ♦ నిక్కముగను
నీతినికా జూపివర్తింప ♦ నిజమునరసి
పుండలీకుండు ననుజేరి ♦ చెండుబడియె ॥

ఇదియే నాచరిత్ర సనుపోషనవారలు, దాకినవారలు, చేరినవారలు, మాటాడినవారలు, ఆదరించినవారలు అందరునో కేగిత పాడక మానరు. యెవరును కడ తేరలేరు. పురాగులైన వారు కొందరు. విరాగులైన వారుకొందరు. దేశద్రోహులైనవారుకొందరు. పిచ్చివారలుకొందరు. కాని ప్రతినిముసమునకు దేశమున నను తలంపనివారేయుండరు. స్త్రీస్వాతంత్ర్యప్రతిభకు, నేనొకతెనే చాలును. నాకీర్తి జగంబంతయు బాగి యున్నది. పుండలీకుడు బ్రాహ్మణుడైనను మహా దుర్మార్గుడు. తలితండ్రులను కొట్టి తిట్టి నానాః హింసలుజెట్టిన పాపాత్ముడు. వాని గతిఇట్లైనను మాల్యము మనస్సు మార్చుగల్గెనా. కాదు, కాదు. ఇతనిబాధలకు తాళలేక వృద్ధులగు తలితండ్రులు కాకీకి వెల్లరిని వింటిని. కాని పుండలీకుడుకూడ గయ్యాళిభార్యతోకాశికి వెళ్లి బ్రతుక నిశ్చయించు కొన్నట్లు తెలియుచున్నది. ఈ పాపి ఆ గంగలోమునిగిన గంగ ఇమిరిపోవకనుండదు. వీనిపాపములు ఆమెను బాధింపక విడువవు. యేమగునో చూచెదగాక.

(నిష్క్రమించును)

(తెరబడును)

(పుండలీకుడు-జఖాబాయి ప్రవేశం)

పుండ—అన్నీ! ఇక నుండియే మంచిగా మాటాడుము. ప్రేమమున నుండుము. శాంతముగవర్తించుము. విను అనేకులు కాశీయాత్రకై వెళ్లుచున్నారు. మనమచటికి వెళ్లి అందెట్లో బ్రతుకుదమరమ్ము.

జఖా—నేను నడువలేను నాచేతగాదు. నీవేకాశికి వెళ్లి గంగలో ముని
గిచావుము.

పుండ—ఏమే! నేనొకడనే వెళ్లిన నీగతియేమి. నీవీచారిలో యెట్లుండు
వు. యెవరు పలుక రింతురు. యెవరి నాశ్రయింతువు.

జఖా—నాయుబ్బము! ఈ సమీపమునంగల పల్లెలోజేరి యేగృహస్థుని
యింటోనైన వంటలు జేసియో, లేక నీళ్లు మోసియో, తుద
కు బానిసగా నుండియో బ్రతికెద.

పుండ—యెంతటి ధైర్యమే! యేమి సాహసమే! నాకిట్టి సమర్థత గల్గు
ట లేదు.

జఖా—పురుషులకు ధైర్యము, స్వాతంత్ర్యము, శూరత్వము, గంభీ
రము నుండుకాలము గడచినది.

పుండ—ఔనాను! అందులకే ఇట్టి గతులు గల్గినవి. నీకిట్లునోరాడించు
నది. కాని పూరకె గంతులు వేయకు. అదో ఆ కనుబడునదే
త్రివేణీసంగమము. అందే గంగా యమునా సరస్వతు లోకే
చోట కలసియుండు సావనక్షేత్రము. అందున జేరి తే అనేకా
శ్రమములున్నవి. ఈవేళ గడచిపోవును. నిధానము నైనరమ్ము.

జఖా—నేను రాజులను, రాలేను, రాను.

పుండ—అయితే! ఈ అధ్యాత్మపు అడవిలో కూర్చుంటానంటావా.

జఖా—నేను! నీకవసరమైతే నాయుండు నీకు ప్రేమయేయుంటే, నన్నె
తోడ్కోని పోవలెనని తలంకియున్నచో, నీభుజముమీదయె
క్కించుకొని తీసుకపో.

పుండ—హరి హరి! యెంత అవస్థవచ్చు. సరే కూర్చొనుము. దేవుడా!
నే జేసిన కర్మ నాకు స్వానుభవమగుచున్నది. చాలు చాలు
ఈసంసారము. ఏమే, ఏమే, కదలవద్దు, ఊరకెకూర్చొనుము.

నీబిగింపునకు నాకతికె నల్లు చున్నది. పరమాత్మా! అపరాధి
ని క్షమింపుము. రక్షింపుము.

(15 అనుబంధము)

జభా — ఓహూ! ఈ వేళ స్మశానవైరాగ్యము గలిగినదే.

పుండ — కాదే! మగనిని మోసుకపోమ్మనిన భార్య యెందైననుగలదే?
ఇట్టి కర్మమెవరనుభవించరు. వన్న గురించి నేనే వైరాగ్యము
ను నిశ్చయించు కొనుచున్నాడను.

జభా — అబ్బబాబ్! నాకునడుములు పట్టుకొనినవి. దించండి, దించండి.
నేకూర్చొనలేను. రాలేను. ఈ స్తలముననే పరుండెద. నీవెచ్చ
టిక్కికైనా న్నె అన్నముతీసికొనిరమ్ము నిద్రపోతా. (వరుండును)

పుండ — అకటా! దైవమా.

గీ॥ తెలసి తెలియక నన్నియో * వేలకొలది

తప్పితంబులు సల్పితి * దయగాంచి

జూచి ఈపాకు నాపయి * ముదము, దయను

ఇచ్చి శ్రీహరి గాపాడు * మచ్చికలర.

(15 అనుబంధము)

తాళజాల, తాళజాల, ఇట్టిరక్కసిని నాముడకెట్లు గట్టిరోతె
లిచుకున్నది. కనికరమా భూస్వము. చేరమ యాలేదు. సం
జూషమా అదృశ్యము. ఇట్టిజన్మ నాకొరకై బోహ్మదేవుడువృ
ష్టించియున్నాడు. లేరా యెందరుఆడవారలు? లేరా మాపంటి
కుటుంబములు. ఇంతి అన్యాయమా? నోరు చూతెమా ధర్మ,
ముఖము చూతెమా కర్మసి, మనసు చూతెమా పాపము.

అబ్బ! నివ్వను ప్రక్కన నిడుకొని నిదురించుకొనినది. వ
లదు వలదు ఈసంసారమేవలదు. త్వరలో నా దేహమును వి
డ జేయుము. నా ప్రాణములందుకొనుము. కృష్ణా! నేను మ
హాపాపిని, ఈరక్కసి మాటలనువిని తలిరిండ్లను మిక్కిలిగ
బాధించిన దుష్టుడను, కఠినుడను. నన్నీ భువిపైజీవింపజేసిన
నారీతి ననుభవింప గలవారెవరైన నందుకేమో, ఇట్టి అవినీతి
నిముందు ప్రసరింపజేయకుము. చాలు చాలు నేజేసిన తప్పి
ములను నేగురైరింగితిని. స్వయంకృతాపరాధమని నన్నితిని.
ఇదంతయు నీమాయయే కాని నీవు నను పరీక్షించుచునేయు
న్నాడవు. దేవాదిదేవా! నాపై వైరము మానుము. ద్వేషము
బాపకుము. కనికరింపుము. నిదానుడను.

(గంగ యమున సరస్వతులు ప్రవేశము)

(17 అనుబంధము)

గంగ—ఓరీ! పుండలికా

యమున—ఓరీ! ద్విపాదపశువా

సర—ఓరీ! మాతా పితృద్రోహి

పుండ—(లేచి కన్నులు నలుపుకొని) ఓరక్కసులారా! మీరెందును
డి వచ్చితిరి, నను భక్షింపుడు. యీ సంసారబాధ నేభంప
జాల.

(యోచించును)

గంగ—ఓరీమూఢా! మేము రక్కసులము గాము, నీబోటిపాపాత్ముల
ను పునీతులనుజేయు మహానినులము. లోకైక ఘోరపాపికిని
గు నీగాలి నాకుటచే మాకు యీ భయంకర వికృతరూపము
లగల్గినవి. ఇంనులకు సమీపమున కుక్కుటస్వామిగలడు.

ఆయనను దర్శించి మా విశ్వతనూపములను జాపుకొనెదము.
యము—ఓరీమూర్ఖా! యెంతటి నిర్భాగ్యుడవు రా. తలితండ్రులను బా
ధింప దగునా. పైవ స్వయాపులు గారా.

సర—అయ్యో! ముసలివారలే వారలను గొట్టుటకు దోర్తియుటకు నీకు
చేతు లెట్లాడెను. దోర్తిహీ! ఇప్పటికైనను మిథి తెచ్చుకొని
మాతోకూడావచ్చి కుక్కుటస్వామిని దర్శించి జన్మ తరింపజే
సికొని పాపరహితుడవుగమ్ము.

పుండ—తెల్లలారా! మీదర్శనముచే ధన్యుడనైతిని. మీరే నన్ను కుక్కు
టస్వామిని దర్శింపజేసి పునీతుని జేయవేడెదను.

గంగ—రమ్ము! రమ్ము! మేము బోయెదము. నీవు నీ భార్యతో నిదాన
ముగ రమ్ము. అందు కనబడునదే ఆశ్రమము. మేమచట నుం
దుము. (నిష్క్రమించును)

పుండ—(భార్యను సమీపించి) ఏమే! లెమ్ము. ఆసమీపమున నొక ఆ
శ్రమ మున్నది. అచటికి బోదము రమ్ము. తమాషా చూ
పించెదను.

జభా—తమాషా లేదు నీతలకాయ లేదు. బంగారము వంటి నిద్రను బో
గొట్టుకొని నేను రానుపో.

పుండ—అట్లయిన నేనొకడనే పోవనా? నిదానముగ నైనా సీపురమ్ము.

జభా—మంచిది. నీకు కైపు తల కెక్కినది దించెదను. కానీ, జూత
ము పోమ్ము.

పుండ— (నిష్క్రమించును) (తెరబడును)

భక్త పుండలిక.

తృతీయాంకము.

(కుక్కుటాశ్రమము)

[తెలిదండ్రుల సేవ సన్నిహితము.]

గంగ—ఓ పుణ్యపురుషా! రక్షమాం, రక్షమాం.

యమి—హేలోకైక మాతాపితృసేవాధురీణా పాహిమాం.

సర—ఓ కుక్కుట స్వామీ! సమస్తృతులు.

కుక్కు—(సమస్తరిం) ఓ గంగా! యమునా! నాసరస్వతులారా! వందనసహస్రములు. మీరు వచ్చిన వని నేనెరుంగుదును. మీ దర్శనముచే ధన్యులమైతిని. నాజన్మ తరించెను.

(18 అనుబంధం)

గంగ—మహాపురుషా! నీవు లోకపావనుడవు. నీహాసర్విన మాతాపితృ సేవయు, అతిథి ఆభ్యాగతుల ఆదరణయు ప్రపంచమున సహస్రకోటి ప్రభాభాసమానమగు కాంతితో నీకీర్తి వెలుంగుచున్నది. స్వామీ! మమ్ములను ఈ వికృతరూపములను తొలగింప జేయుము.

కుక్కు—తల్లులారా! మూలదిదండ్రుల యాజ్ఞచే మీవికృతరూపము

తెల్ల తొలగించితిని. (పూలుజల్లును) సంతోషము. మా
యింటిలో ఈ పూట నిలవంబడి ఆదరమున నాతిథ్యమును
నైకొని పొండి.

(ప్ర)వేశం పుండలీకుడు.)

పుండ — మహాత్మా! కుక్కుటస్వామీ! రక్షింపుము, రక్షింపుము.

కుక్కు — ఓయీ పుండలీకా! ఏలవచ్చితిని?

పుండ — మహాపురుషా! ఇక్కడికి కాశి యెంతదూరమున్నదో తెలసు
కొందమని వచ్చితిని.

గంగ — నీకాపావనా! కుక్కుటస్వామీ! వీడు మహాపాపి. వీనికి దివ్య
జ్ఞానమొసంగి పాపరహితునిగా జేయుము. మేము పోయి
నత్తుము. సెలవిమ్ము. (నిష్క్రమించుట)

కుక్కు — నాయనా! పుండలీకా!! కాశి యెందున్నది తెలియదు. నే
నన్నకు కాశికి వెళ్లలేదు. చూడలేదు.

పుండ — ఏమీ? ఏమీ? యోగీంద్రా! కాశీయాత్ర, గంగాస్నానం, అన్న
పూర్ణావిశ్వేశ్వర సందర్శనము చేయకయే ఇంతటి మహి
మ గలవాడవైతివా? ఎట్లు సంపాదించితిని?

కుక్కు — ఓయీ వెరివాడా!

(19 అనుబంధం)

పుండ — (సమస్కరించి) హా పాపిని, హంతకుడను. కృతఘ్నుడను. అధి
మాధముడను. రక్షింపును, రక్షింపుము.

కుక్కు — నాయనా! పుండలీకా! దక్షిణపకుము. అజ్ఞానమున జేసిన
పాపములు దొలంగెను. నీకు జ్ఞానోదయమైనది. పాము. నీ
తలి పొట్టలకు సేవ నల్పి కృతార్థుడవుగమ్ము.

పుండ — (పాదములపైబడి) మహాత్మా! నాతలిదండ్రులెందున్నారు? నా
దైవము లెందు వసించినాడు. అ మోక్ష సిద్ధాంతము. వారి

దర్శనము నాకు గల్గునా? వారిసేవ నాకబ్బునా? వారిదయ నాకుప్రాప్తిండునా? వారి సంతోషమునేజూతునా స్వామీ! ఇంకెక్కడి తలిదండ్రులు. ఈ పరమభూతకుని బాధలు సహించలేక యేవారినిబడి మృతంచెరో. యేవిధమున దుఃఖించిరో. యెంతటి బాధలొందిరో. యేమయిరో తెలియదు. ఛీ ఛీ, ఇట్టి కృతఘ్నుడేల బ్రతుకవలయునో (కన్నీరువిడుచుచు) పరమపావనా! త్వరలో నన్నీభువినుండి తొలగింపరాదా? ఏలయుండవలె యెవరినద్ధరింపవలె. యేమొనర్పవలె. చాలింపుము. ఈతనపు మహాసరకపూరితమైనది. ఈ ప్రాణి కడు నీచముగ వర్తించినది. వలదు, వలదు, ఇంకేమియువలదు.

కుక్కు—పుండలీకా! యేమింత వెర్రిలోబడితివి. నీవు మిగుల పుణ్యాత్ముండవు. నీసేవకై, నీసంతోషమునకై, నీధన్యతకై నీకన్న ముందుగా నాయాశ్రమమున నీతలితండ్రులుజేరి సుఖముగా నున్నారు రమ్మ జూపెదను.

పుండ—స్వామీ! హాస్యమునకదియే సమయమా?

కుక్కు—పుండలీకా! విక్రము, విక్రము. నీతలితండ్రుల దర్శనభాగ్యము గల్గింతును రమ్మ. (నిష్క్రమించుట)
(చేరబడును.)

[జహ్ను - సత్య భజన సేయుచుండురు]

(20 అనుబంధము)

[పౌ వే శ ం పు ం డ లీ కు డు.]

పుండ—(పాదమలపైబడి) తలితండ్రులారా! ఈ అపరాధిని రక్షింపుడు. ఈ దోహిని సేమింపుడు.

(21 అనుబంధము)

సత్య—నాయనా! కుమారా! రా రా నాగంగారు తండ్రీ! నిజమాయ

భాగ్యము గలుగునని కల నైన తలంపలేదు. అనాథలమై అడవులపాలై, అతియవస్థల ననుభవించుతూ యెట్లో ఈ మహాత్ముని ఆశ్రమము జేరితిమి. పుండలీకా! ఇప్పటికైనను నీభార్య దారికే రాగలెనదా.

జహ్ను — కుమారా! పుండలీకా! రా రా నాపాగిణిమా. ఒక్కసారి నీయొడలు నాయొడలి! చేర్చి బ్రహ్మనందము నొసంగరా.

పుండ — రలితండ్రిలారా! క్షమింపుడు. రక్షింపుడు.

సీ! నవమాసములు మోసి • ననుగన్న తల్లిరో

ఇన్నాళ్లు నిన్ను నే • వింపనైతి

ననుబెంది పెద్దనా • సన్నిహితాని

ఇన్నాళ్లు నిన్ను భ • జితింపనైతి

ఈనడిచితి ధిక్క • రించి తిట్టతి

కొట్టితి కోరించి • కోతలిడితి

పాపినా ననుసాక • పచ్చని చెట్లల్

అకులూడిచి యెండ • మ్రోగులవును

గీ! అట్టినన్ను క్షమించితి • రాదరమున

మీదయాసాగరమునకు • మేరగలదే

రండి మీయొడి నన్ను • గూర్చుండనిచ్చి

యెల్లజగముల మూర్ఖోగి! • యేడ్వనిండు :

హా! తల్లితండ్రిలారా! నేనొనర్చిన బాధలకు మీరెంతగ విలపించితిరో.

యెంతగ పరితపించితిరో, యేగతిపడించితిరో. అ

కటా! యెంతటి దుర్మార్గుడనైతిని. యెంతటి పాపి నైతిని. క్ష

మింపుడు. నిశ్చలమనస్సున నను ఆదరమునకృతార్థునిసేయుడు.

సత్య — పుండలీకా! ఇంకేల పరితపించెదవు. “పశ్చాత్తాపేనశుద్ధతి” అనునీతి నీకుక్కుటస్వామి దర్శనముచే, దివ్యజ్ఞానముగల్గినీకేపుడు

పశ్చాత్తాపము గలిగెనో అప్పుడే నీవర్వపాపములు నశించి నవి. ధన్యుడవవు.

(22 అనుబంధము)

జహన్ను—కుమారా! నిజముగా నీవుధన్యుండవు. నీతో నేవ జేయుంచు కొను భాగ్యము నేటికి గలిగెను. నీవు కృతార్థుడ వయ్యెదవు గాక.

పుండ—తలితెండ్రుకారా! మీసందర్శన మహిమయే ననుకృతార్థనాం దింపవలయును. (కాళ్ళిగడుగును.)

(జ భా భ యి న్ని వే శ ణ)

జభా—అయ్యో! అయ్యో! కథంతా అడ్డంగాతిరిగిందే. వివరీతుగామూరిందే. ఈముసలి పీల్చులిచ్చటి కెట్లువచ్చిరి. వీరికి ఈపిడత కాళ్ళుగడగి పరిచర్యలు నేయుటమిటి, యేమోపొమాదం తెలిసిం చె. మరల నాకంఠానికి ఉడివచ్చె. వీరలుబ్రతికినంతకాలం నా సంసారానికి తిప్పలే. ఏమండీ! అదరిక్కడెట్లు చేరితిరి.

పుండ—తన్నీ! మనకు మంచి రోజులు కాబట్టి అందరము ఇక్కడ జేరితిమి.

జభా—మంచి దినములా! అవెట్లువచ్చెను. (చీపురుకట్టచేత బట్టుకొని) ఇదో చూడుము. దుర్దినములు గనబడెను. (మీదబడును)

పుండ—ఓసీ! పాపీ! నా మాతా పితృపులపై చేయిపైచితివా, నీ కండ్లు తుండెముగగా జేసెద.

మ|| సీయాటలుగాగజాలవు న మా యిట్టైననాతోడనా

సకలంబులగునిజేసినట్లయిననీ యంతోషముగాంచెదక

వికలత్వంబు నటించినక్షణమునక యీధింబుదోసెదక

తికరారేలవచించెదక్షణమెనీ దాక్షిణ్యమే వద్దికక

ఏమందువు నోరెత్తకుము, మారునూటాడిన జెనుదువునుమా

సత్య—కొడలా! యేల యంతటి మూర్ఖుడ నేను మహాసుదీనము. అందరము కలసితిమి, ఆనందముగ మాతో నుండరాజేమమ్మా.

జభా—అబ్బ! యెంతనంగనాచివే, యెంతటియ్యమిమాటలే, మిమ్ములను పూర్వబైటకీడ్చి ఉరివేసిన దోషముగల్గెను. అనాడే మిమ్ములనిద్దరిని ఒక్కసారితటక్కున గొత్తునుకొనియిన్న మీ కింతవరకెన్ని తద్దినములు జరుగుచుండెనో. నాతప్పితమును నేనే తమించుకోవాళి, కానీ ఓనీ యెందా! వీరలనవిడచి, నా వెంట వత్తువా, లేదా?

పుండ—ఓనీ! కిరాతకీ! నీనో రుపాడనైనది. నీకు చెడుకాలమునమీపించినది. నేను రాను, నా లలితంద్రుల పాదసేవయే నాకు జీవనము. నీవును నావలెనే అత్తమామలకు పరిచర్యలు చేసిన ఇండుండుము. లేకున్న నీయిష్టము.

జభా—అంతేనా? నామాట నెరివేర్చువా.

పుండ—కాదు! కాదు!

జభా—రావా! రావా! ఇక నీ ముఖము బాడను. నీకు నాకు నేటితో సంబంధము వదలును. బాగుగాయోచించుకొనుము. ముందాలోచన సేయుము. ఇదిగో? నా పుట్టినింటికి వెళ్లుతా.

(23 అంశ బంధము)

పుండ—పో! అత్తంటి గిట్టనిమనస్సి పట్టింటి నెట్టక మానరు. కానీ? నీ కదియొకటే బాకీ యున్నది. అనుభవంతువు పో.

(జభాబాయి నిష్క్రమించును.) (తెరబడును)

(ధర్మమూర్తి - జభాబాయి పోవేళం)

ధర్మ—అమ్మా! నీకంటెండ్లి వచ్చితిని. నీ మగడేల రాలేదు. నిమజ్జాడ నామనంబున కేదియో సంశయము బాడముఘన్నది.

జఖా—తండ్రీ! నామగడు నను పలుకరించను, పలుకరించని వానితో
పనియేమని ఇందులకు వచ్చితిని.

ధర్మ—మూర్ఖురాలా! ఒక్క క్షణమైనా నాయెంట నుండరాదు. నీవు
వచ్చిన దారిన పోము.

జఖా—అనాథనై వచ్చినకుమార్తెను ఈతీగ మాటలాడతగునా.

ధర్మ—చండాలిసి! నాథుండు గలిగి యుండియు అనాథ ననెదవా? నో
రు మూసి కొని పోము.

జఖా—ఎక్కడికి పోవలె తండ్రీ?

ధర్మ—దేవ బ్రాహ్మణ సన్నిధిని అగ్ని సాక్షిగ నిన్నవడు పెండ్లాడనో
అతనియొద్దకు పోము.

జఖా—తండ్రీ! నేనీమితప్పు జేసినానని నాపై నింత కఠినముగా మా
టలాడు చున్నావు.

ధర్మ—ఇంతకన్న తప్పు మరొక్కటియులేదు. పతినివిడిచి ఇక్కడికి
రాగలుటయే.

జఖా—జనకా! ఆయనకిప్పుడు పిచ్చిపట్టినది.

ధర్మ—అట్లయిన పిచ్చిబట్టినవానిని విడిచి రాగలుట మరొక తప్పు.
భీ, మాట్లాడకుము.

చం॥ సరికిని భర్తీభూషణము ♦ సద్గతినిచ్చు మహానుభావతా
వతికినిమార్గదర్శకుడు ♦ మాన్యకు మోదముగూర్చువాడగు
జతగమెలంగు మున్నగుడు ♦ సంజితినిచ్చు విధాతయట్టులగా
వెలలనుజెట్టి నీమగని ♦ వీడి సతించుటెతప్పు పొమ్మికగా
నీముఖము జూపకుము.

జఖా—పిచ్చి అనగా రాత్రింబగళ్లు ఆలెలితెడ్యలగు ముసలివాళ్ల సేవ
జేస్తాడు. అదేరోకమంటాడు. అదేమోక్షమంటాడు. అదే
దేవనమంటాడు.

ధర్మ—లేకపోతే రాతి^{సంబంధము} నిన్న నెత్తిమీద నెక్కించుకొని నృ
స్యం జేయచుంటావా?

జఖా—కాదు తండ్రీ!

ధర్మ—మరేమి!

జఖా—ఇరువదినాలు గంటలు వారలసేవలోనే మరగితే నన్నొక నిమి
షమైనా ఆదరించవద్దా?

ధర్మ—ఆదరించ నిన్నేం కొట్టాడా? లేక తిట్టాడా? అన్నం పెట్టక వస్తు
వుంటున్న బెట్టాడా?

జఖా—అదికాదు తండ్రీ!

ధర్మ—పోనీ కట్టుకోడానికి చీరలియ్యలేదా? పెట్టుకోడానికి సాము
లియ్యలేదా?

జఖా—నను జెప్పనిమ్ము తండ్రీ!

ధర్మ—ఏమి జెప్పెదవు. తాను దూదిపరవున పరుండి నిన్న పట్టినేలపై
పడుకొనమన్నాడా?

జఖా—అదిగాదు.

ధర్మ—మరి యింకేమపరాధము జేసినాడు.

జఖా—తండ్రీ! చేసుకున్న కానను నేను నన్నొకసారియైన మాటాడిం
చుదు. యెవ్వగు ఆహారనిషిద్ధ మాటనిని హరియూజ్జచే నడ
వకపోతే నాయూజ్జ కెందుకు నడవగూడదు?

ధర్మ—ట్రీ కు సరిలా! నీయూజ్జలో వ్రంచవలెగా? ఇదియాసంగతి.
బర్తల గొర్రల అజ్జలకు బద్ధులై నడచుగొనవలెనే ఈనవి
న తత్వము నీకెవరు బోధించిరి? (నృ) ఆహా! కాలమేతటి
మార్పుగలిగె. స్త్రీలకెంతటి ధైర్యము, యెంతటి సాహసము,
యెంతటివాక్పాశుర్యము, యెంతసహనము! ారా! యెంతటి

కైసను స్త్రీలు ఖైవరుగదా? తనయాజ్ఞచే మగడు నడువ
వలయునను నీతి ఇవుడివుడే ప్రపంచమంతయు నావరించు
చున్నది. ఇదంతయు పురుషుల అవివేకితనము. మంచి వంశ
మున జన్మించి మాతాపితరుల కవకీర్తి గలిగించు ఇట్టిచండా
లినులండిననేమి? మండిననేమి?

కం: మగనిని నిడచిన మగువలు

జగమున నెందైన లెగరు * సరివారలిక
వగవారిరీతి జూతురు

తగునే నీబ్రతుకు వ్యర్థ * తమమానసుమా!
ఘోరపాతకీ! నీమఖము జూచినను నీమాటలు వినినను నేను
మహాపాపుడగుదును. హమ్మి.

జఖా—అయ్యో! అయ్యో! తండ్రీ! నిన్నటినుండియు నిద్రాహారములు
లేక కడుపు మాడుచున్నది. నిన్నబిడ్డ నిట్లేలజేసెదవు.

ధర్మ—ఘోహీ! నీవు కన్నబిడ్డవా? పతి ఘోహమునర్పిత పాపివి.
కడుపుకాల్చ సమకట్టితివి. ఛ మాటాడకుము. (తొలియును)

(24 అనుబంధము.)

జఖా—తండ్రీ! తుమింపుము. రక్షింపుము. మిథివచ్చినది.

ధర్మ—అట్లైన నేజెప్పినట్లు వినెదవా? భర్తయొద్దకు వెళ్లి పాదములపై
బడి వేడుకొనవలయును. ఏనుదువు?

జఖా—తండ్రీ! అట్లేజేసెదను.

ధర్మ—అట్లమామల కెదురాడక వారి సవర్యలు నిరంతరము నేయ
నలయును.

జఖా—చేసెదను.

ధర్మ—నిక్కమేగదా?

జఖా—స్త్రీహరి సాక్షిగ త్రికరణ శుద్ధిగా జేసెదను.

ధర్మ—అట్లుగా న సంతోషమా, అమ్మా! దుష్కరింపకుము. రమ్ము.

భుజింపుము. నేన నీవెంటవచ్చి నీభర్తకును, నీఅత్తమామలకు ను నచ్చజెప్పి నిను ఒప్పుజెప్పి వత్తును. ఇల్లాలి ధర్మము మిగుల యశోవంతమైనది, ప్రాత్రపాత్రమైనది. త్వరలో కుక్కుటా శ్రమము జేరుదము రమ్మ.

జఖా—తండ్రి! వారలు నన్నేమైన యన్నవో గతియేమి?

ధర్మ—ఏమనరు. అందులకు తగుసమాధానము నేజెప్పగలను.

జఖా—తండ్రి! నేజేసిన తప్పితము నుహాఘోరమైనది. ఇదిగాక ఏషం చమున వగవారలకు నీతులు లేవు. మగువలకమితమగు నీతులున్నవి. అందులో సతీసతుల ధర్మము లమితములు.

సీ: మగువ గయ్యాళి యైనచో ♦ మగనినోడ

తగవులాడిన నది ఇలు ♦ చాటుకండ

నుండవలెగావి మీరిన ♦ రండ్రుమగురు

చాని వెవ్వరు జూడరు ♦ భుజియందు॥

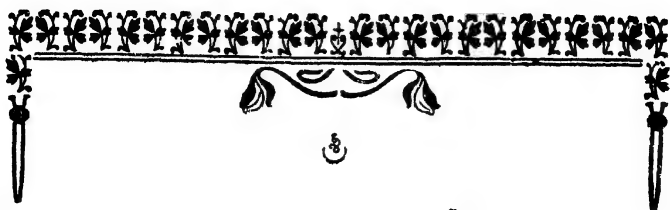
గాన నేవధి నూధమన, ధర్మగహితను, మగనిని నిర్లక్ష్యముగ దూరపాపి. ఇటి పాపికి నలసెన్న మరల వారలు తమించి ననగై కొందురా? ఆడరి తురా? దరిజేర్తురా? తండ్రి! నేజేసిన అపచారములకు నీవెట్లు నేయుమన్నను శిరసావహించి జేతును. నీదయమే నాకు ఆవనపాయము. నీహాధమీ నాకదిత సంతసము. ఏగతియైనను నేయుము. యెట్లు జేసినను నీదేభారము.

(25 అనుబంధము.)

ధర్మ—కానిమ్మనిమ్మ వాడము.

(నిష్క్రమించుట—తెరబడును)

భక్త పుండలీక.

చతుర్థాంకము.

కవిశిల్పి

[జహ్ను-సత్య కూర్చొని భజన సేయుచుందురు.]

(26 అనుబంధము.)

జహ్ను—సత్య! పుండలీకును వెంటచెరుకుకై వెళ్లి ఇంకనురాలేదా?
పొద్దుచాలా అయినదే.

సత్య—అదో వచ్చుచున్నట్లున్నది.

జహ్ను—దేవీ! దైవమనుగ్రహించెనేని యోగి భోగి యగును. భోగి
జోగియగును. మనపుండలీకుని చర్యలెట్లు మాలినో కను
గొంటివా?

సత్య—ఔను నాకును చిత్రముగానే చోచుచున్నది.

జహ్ను—పూర్వమెంత అనిపేకిగానుండెనో ఇప్పుడంత వివేకి యయ్యె
ను. పశ్చాత్తాప మున్నది తగుల్కొని ఆరాదనస్త్రాంతం
వ్రసరించి హృదయమును మార్పుగలిగించినది. ఇకవీడు పు
ణ్యాశ్శుకగుమా!

పుండ—[ప్ర]వేశించి (27 అనుబంధము)

తలితండ్రులారా! క్షమింపుడు. ఈ కేశ చాలా పొడైనది. దూరమున కేగుట చేత అలస్యమైనది.

జహ్ను—కుమారా! యెంతగ శృమపడితివో! రమ్మ. కూర్చుండుము. (తలనిమురును.)

—♦ ప్రవేశం ధర్మమూర్తి - జఖాభాయి ♦—

ధర్మ—కుమారి! అదిగో కూడము. నీ అత్త మామలను, నీ భర్త పుండ లీకుడు. ఆహాహా! ఏమి యీ మాతాపితృభక్తి. అమ్మాయీ! ఇంతటి మహాత్ముని భర్తగా బడసిన నీవును, అల్లునిగా బడసిన నేనును తరించితిమి.

జఖా—తండ్రీ! అంతయు వారి దయయే.

[జహ్ను-సత్య-పుండలీకుడు నుంచురు.]

పుండ—(తలితండ్రుల పాదములొత్తుచు)

(28 అనుబంధము)

జఖా—అత్త మామలారా! సమన్వృతులు. పాణిశేష్యరా! పాహి మాం, పాహి మాం. (పాదములపై బడును.)

సత్య—లెమ్మ! లెమ్మ! (లేవనట్టి) కోడలా! ఏచ్చితివా. యేనాటికి మాపై దయగల్గె తల్లీ!

(29 అనుబంధము)

జఖా—అత్త మామలారా! నాతప్పితములెల్ల క్షమింపుడు. నేజేసిన అపరాధములను మన్నింపుడు.

జహ్ను—అదిగో విద్యోగములు. ధర్మమూర్తి గారుకూడా వచ్చినారే.
అయ్యా! దయనీయుడు. కూర్చోనడు.

సత్య—కోడల! ఇప్పుడైనను మాతో సుఖముగ నుండువు రమ్మ.

జహ్ను—నాయనాపుండలీకా! మామగారువచ్చినారు చూచినాడవా.

పుండ—మామగారూ సమస్కృతులు.

ధర్మ—నిరంతర మాతాపితృ సాన్నిధ్యసిద్ధిరస్తు.

జఖా—ప్రాణేశ్వరా! క్షమింపుము. రక్షింపుము. ఇకనన్న మీదరి
చేర్చుకొని మీయొక్కయు, మా అత్తమామలయొక్కయు
చరణదాస్యమొసంగి వన్నదరమున కృతార్థురాలను నేయు
ము. నాథా!

సీ॥ అత్తమామల మాట ♦ బొత్తిగా వినక నే
పలువురు ఛీ యన ♦ పలుక నైతి
పతివ నాదరమున ♦ బల్విధంబుల దూరి
న గచాట్ల నెల్లనే ♦ నందనైతి
అతిథి యభ్యాసము ♦ లలిహీనతతోహుచి
పలుకవ్వముల నేను ♦ బడయ నైతి
విబుధులు పలుమార్లు ♦ విహితముల్ బోధింప
నదివినక పుణింబు ♦ నందనైతి

గీ॥ అవని యందునకడకన్యార ♦ సధమనైతి
నేరికిని కారగాని నేవెరికి ♦ దూకునైతి
కటకటా దుష్టురాలను ♦ కఠిననైతి
నాథ! నీదయలేక న ♦ నాథనైతి॥

నీయాస్థమీరను. నిరంతరము నీసేవయే జేతును.

పుండ—రమ్మ! సంతోషము. తలదగిలినగదా! చారిత్రేలియునది. కాని
నేను సుదీనము. చిలితఁ డగ్గిలారా! మీఁమృదుశయ్యపై విశ్రా

మింపుడు. పోయి! నే తండ్రిగారి పాదములొత్తు చుందును.
నీవు మాతృశ్రీపాదము లొత్తుచుండుము. ఈమెనుకుమార
చరణములనుగట్టిగా నొత్తకునుమా! నిర్బలమాసమున భక్తి
గా నేసింపుము. మనసార పూజఁపుము.

జభా — మహాత్మా! ధన్యనైతి. నేమనాజన్మనించెను. కానిమ్ము మీ
రు జెప్పినట్లే జేసెదను.

జహ్ను — (30 అనుబంధము.)

పుండ — (జై మాతృ దేవోభవ. జై పితృ దేవోభవ.) తలితండ్రిలారా!

సీ॥ కడుగుదునా పద • కంజముల్ పన్నీట

నఘదవానలము చ • ప్లారి బోవ

అలదునామేనమ • లయజగంఘను

తలిమహాభవభార • తాపమార

వీతునాసురభిశ • శీతమారుతముల

కర్మజీమూతముల్ • కవలిపార

అర్పింతునా నవ్య • కర్పూర భూపముల్

తొలిజన్మ దుర్వాస • నలు నశింప

గీ॥ పేమకు సుమావభల నేర్చి • భిన్నరహిత

మహిత సజ్జక్తి సూతాన • హాలగూర్చి

మానసాంజలు లర్పింతు • మరల మరల

తల్లి రావమ్మ! ననుగన్న • తండ్రి రమ్మా!

ఓ మాతా పితరులారా! మా కర్మభరి భుజములపై కూ
ర్చుచుడు. కాశీ, ప్రయాగ, గంధా ష్టేతిములను దర్శింపు
చురురండు.

జహ్ను-సత్య — నామనా కుమారా! కానిమ్ము. మిగులసంతోషము.

పుండ — రండి. రండి. (నిష్క్రమించుట)

[తెరబడును]

(ద్వారక-కృష్ణుడు-రక్తిని)

రుక్తి — (రుక్తిని-కృష్ణుని తలనిమురుచు) కృష్ణా! నీవృథా వము ఈవదు నాల్గు లోకముల కనుగొనువారులేరనియే తలంఁగును. సర్వులు నీమాయకులొబడి నటించుచు విపత్సముద్రము నీదుచున్నారు.

కృష్ణ — దేవి! నామహిమ కనుగొన్నవారు పుణ్యాత్ములు. లేనివారు పాపాత్ములు.

(31 అనుబంధము.)

రుక్తి — నాథా! నిజము. యెంతటి వారునుగూడ కనుగొనలేరు.

పుండ — సీ! మాధవా నామొల • నాదరంబునవిని
సమృతంబున బోవు • సమ్మినాడ!

రుక్తి — నాథా! వినయంతిరా ఎక్కడనుండియో దీనాలాపము వచ్చుచున్నది.

పుండ — నాపాపములు బాపి • సన్నగాపాడుమో
శ్రీహరి బాధలకా • జిక్కినాడ!

రుక్తి — స్వామీ! యెక్కడదీ దీనాలాపము.

పుండ — అవిరాధముల నెల్ల • కృపతోడ మన్నించి
సమృతంబునగొను • సమ్మినాడ!

కృష్ణ — తస్వీ! యెవడో భక్తుడు వచ్చుచున్నట్లున్నది.

పుండ — గోపాల నాదనం • కోచముల్ దొలగించి
వాత్సల్యమునగావు • వసరినాడ!

రుక్మి—నాథా! ఇంతవరకెవరిని పార్థింపునది నాకర్థముగాలేదు. మన
లనే వేడుచున్నాడు.

కృష్ణ—ఇంకను వినుము.

పుండ—గీ! తక్షణంబున నన్నిల ♦ తనయుడనుచు
తలచి రక్షించు రుక్మిణీ ♦ ధన విరాన

కృష్ణ—ప్రేయసీ! ఇర్వురికిని బాధ్యతగలది.

పుండ—గీ! ద్వారకానాథ! సతితోడ ♦ దయనుగల్గి
దర్శనంబిచ్చి నన్ను నీ ♦ దరినిజేర్చు.

కృష్ణ—దేవి! యెవరైనది కనుగొంటివా? పుండలీకుడను భక్తుడొన
ర్చు ఆర్తనాదము.

రుక్మి—జగన్నాథా! యౌతడూరమున నుండుమో విసబడుచున్నదే?

కృష్ణ—రుక్మిణీ! నాభక్తులొనర్చు ఆర్తనాదము పడునట్లు లోకములు
ప్రతిభవించును. ఇదియునుగాక నన్ను స్మరించిన వారికెన్ని
టికిని కొంత యుండదు.

పుండ—శ్లో॥ కృష్ణాయ గోపినాథాయ । షక్తిజే మురవైరిణే ।
ప్రేమితః క్షేకవాళాయ । గోపిందాయ నమోనమః॥

రుక్మి—నాథా! పుండలీకునికి నీవలన ముక్తిగలుగునా?

కృష్ణ—దానికింకను కొద్ది అన కాశమున్నది.

రుక్మి—యెట్టిదది!

కృష్ణ—ప్రేయసీ! వీడు భార్యసహితుడై తపోతప్యలతో గూడ ఏనా
డు కాళీ గయ వాఘరావి పుణ్య క్షేత్రములను, దర్శించునో
ఆనాడు వీనికి నాదర్శనము లభింపగలదు. కొలది దినములు
లు తాళితివేని సర్వము నీకు విధితము కాగలదు. రమ్మ
జాతువు.

(నిష్క్రమించును)

(తెరబడును.)

—♦ కాళీ విశ్వనాథ దేవాలయము ♦—

(పుండరీకుడు-జహన్ను-సత్య-జభా ప్రవేశం)

అందరు—హే కాళికా పు ర ని ల యా ! విశ్వేశ్వరా ! పాహిమాం.
పాహిమాం.

పుండ—శ్లో! శంకరస్యచరితా కథామృతంచంద్రశేఖర గుణానుకీర్తనం |
నీలకంఠతపాదసేవనం సంభవంతు మమజన్మజన్మని |

(33 అనుబంధము.)

తలితండ్రిలారా! పోదము రండి.

(నిష్క్రమించుట)

—♦ గయా క్షేత్రం విష్ణు దేవాలయము. ♦—

అందరు—హే దేవాదిదేవా! జగన్నాథా! మహావిష్ణూ! పాహిమాం
పాహిమాం.

పుండ—శ్లో! శ్రీమత్పుయోనిధి నికేతన చక్రపాణే |
భోగీంద్ర భోగమణి రాజిత పుణ్య మూర్తే |
యోగీశ శాశ్వత శరణ్య భవాద్భిపోత |
లక్ష్మీనృసింహ మమ దేహిక రావలంబం ||

(34 అనుబంధము.)

మాతాపితరులారా! రండిపోవుదము. (నిష్క్రమించుట)

(గోకుల బృందావనము గోపాల కృష్ణ విగ్రహము.)

ఇదియే గోకులబృందావనము. ఇట్టిపక్షిప్రస్తానక్షేత్రము ఈభర
త ఖండము నెందునను లేదు. ఏమి ఈవ్రతసములు. ఏమి
యీభజనలు.

(భ జ న న ం ఘ ము ప్ర వేశం)

భజనసంఘం— (35 అనుబంధము.)

ఓ భక్తులారా! గోపాలుని స్మరించి చూచినవత్తమురండి.

పుండ—వరమానందం. బ్రహ్మానందం.

శ్లో॥ బ్రందావనద్రుమ తవేషుగవాం గణేషు ।
వేదావవానస మమేషుచ దృశ్యతేయత్ ।
తద్వేణువాదస పరంశిఖంపింఘయాడం ।
బ్రహ్మస్మరామి కమలేక్షణ మభినీలం ॥
(36 అంబంధము.)

లిలితండ్పలారా! అదిగో చంద్రభాగానదీతీరము. డిండీరవనము. అచ్చటికివెళ్లి సంధ్యావందనాది కర్మలన్నియు దీర్చుకొని విశ్రాంతిము రంకు.

(37 వేశం పుండ-జహ్ను-జభా-నత్య)

పుండ—(చేతులు జోడించి) కృష్ణా!

శ్లో॥ శ్రీనాథనారాయణ వాసుదేవ శ్రీకృష్ణభక్తప్రియ చక్రపాణే ।
శ్రీపద్మనాభాచ్యుతకైటభారే శ్రీరామపద్మాక్షహరేమురారే॥

ఏమిది సహస్రకోటి సూర్యప్రభాభాసురమైన ఈతేజస్సు
యెక్కడనుండి వచ్చుచున్నది.

జభా—నాథా! ఈతేజస్సు జూడ నాకేదియో భయముగచున్నది.

(37 అనుబంధము.)

పుండ—లేన్వీ! భయపడవలదు. ఈవృద్ధుల పవిత్రపాదములను పూజించువరకును యాదివ్యమూర్తియగు రుక్మిణీ ధర్మనిదయును దువరకును, యెట్టిపదలు మనకురావు. గాన నిరంతరము మనసార విరిసేన జేయుచుండుము.

(మరి నెఱతురు ఎక్కువగును.)

పుండ—అహా! ఇదంతయు యాభగవానుని మహిమయే మమ్ములపరీక్షింప నిశ్చయించినాడు. భీతినొందిన కార్యముజెసును. మా

తాపిదైవముల సేవయే పాణాధారము. ముక్తిప్రదము. దీనికంతరాయము గలుగకుండ జూచుకొనవలయును, (యోచించి) జేవాదిజేవా! నీలనగ్రహముచే వెనుకటి బాధలన్నియు తొలగె. నీకరుణారసముచే కాళీ, గయాది పుణ్యక్షేత్రములెల్ల సందర్శించితిమి. నీయాజ్ఞచేమాతాపితప్త సేవ సనవరతము సేయుచునే యున్నారము. యింకేమైనను జేయ మన్న జవ దాటక జేసెదము. ఇదందయు నీదయయే. నీపు తప్ప నాకన్యలెవ్వరులేరు.

(38 అనుబంధము.)

జహ్ను—కుమారా పుండరీక! ధన్యుడైతిని. ఆనందము, పరమానంద ము, బ్రహ్మానందము. తనయా! ఇట్టి మహద్భాగ్యము నీయా దరణ వల్లనే నాకు సంపాద్యింపె. ఆహా! ఏమి! యానుందర మూర్తి లీలా విలాసములు.

పుండ—పుణ్యాత్మా! జనకా! యెట్లున్నాడు. యెవరిని తలంచితవి. యేమనుచున్నాడు. యేడీ? నాకు కనబడకున్నాడే?

జహ్ను—నాయనా! గోపాలకృష్ణుడు. (చేతులు జోడించి)

శ్లో॥ స మో స మః కారణ వా మ నా య ।

నా గా య తా యా మి త్రి వి క్ర మా య ।

శ్రీ శా న్ద చ కా సి గ దా ధ రా య ।

స మో స్తు తే నై పు రు షో తై మా య ॥

పుండ—(తండ్రిపాదములకు సమస్కరించి) తండ్రి! ఏమి నీ పుణ్యము? ఏమి నీ భాగ్యము. అనవరతము శ్రీహరి సంకీర్తనలు సన్నిసం దులకు భగవత్సందర్శన ఫలము సంపాద్యింపె. జనకా! మ స సాంజలులతో పాదములు గడిగి సమస్కరించి కృతార్థ నొందుడు.

పుండ—(చేతులు జోడించి) కృష్ణా! కృష్ణా!

(39 అనుబంధము)

రుక్మి-కృష్ణ—(దూరమునుంచి) భక్తాగ్రేసరా! పుండలికా! ధన్యుడవు ధన్యుడవు.

పుండ—(నిశ్చేష్టితుడై యోడించి) యెవరు ననుబిల్చినది.

కృష్ణ—పుండలికా! సీవెవరిని గోరితివా? వారే నిను బిల్చినది.

పుండ—యెవరు! ద్వారకా ధీశుడైన శ్రీగోపాలకృష్ణుడా నేనునమ్మును. అయిన కృష్ణా కృష్ణా పలుకుము, నిక్కముగా నీవు దేవత్యతన యుడవేనా?

కృష్ణ—ఔనాను.

పుండ—ధన్యుడ! ధన్యుడ! ఓ తల్లీ! ఓ తస్వీ! శ్రీ కృష్ణ భగవానుడు సతి తోగూడ మనలను నమీపించు చున్నాడు. సందర్శింపుడు పూ జింపుడు.

కృష్ణ—భక్త శిఖామణీ! నీభక్తికి మెచ్చితిని. నీవు మిగుల పుణ్యవంతుడవు. నా నమీపమునకు రమ్ము.

పుండ—జగన్నాథా! నా తలి తండ్రిల పాద సేవలో ఇంకను కొంచము కొడువయున్నది. అదిపూర్తి చేసుకొని నీసన్నిధికి వత్తును. ని ను దర్శింతును. అంతవరకు మీరీ ఇటికరాళ్ల పై నధిష్టించి వి శ్వాంతి నొందుడు. కోపింపకుడు.

కృష్ణ—రుక్మిణీ! చూచితివా. పుండలికుని మాతాపితృసేవ. ఆనిజమైన ప్రేమ! ఆనిశ్చలభక్తి, ఆశుద్ధ మానసిక తత్వము.

రుక్మి—స్వామీ! ఇది గర్వమని దలంతు. నీదర్శనమునకన్న నీసేవకన్న నిది హెచ్చగునా?

కృష్ణ—అయిన దేవీ! అతనినే ప్రశ్నించుము చెప్ప గలము.

రుక్మి—పుండలీకా! దేవతా సందర్శనమునకంటే నీకు మాతాపితృ సేవ
యే ఖుసమయ్యెనా?

పుండ—తల్లీ! నీవెరుంగని బేదియిలేదు. మీ దర్శనము లభించుటకు ఈ
మాతాపితృ సేవయేగదా కారణము. ఇయ్యది లేకున్న మీరు
నాకు లభింతురా?

రుక్మి—భక్తాగ్రేసరా! నీ నిజమైన భక్తికి సంతసించితిని.

(40 అనుబంధము)

కృష్ణ—(రుక్మిణితో గూడమందుకువచ్చి) పుండలీకా! మెచ్చితిని. నీభక్తి
అమోఘము. నీవిశ్వాసమతిజ్ఞాఘ్యము. నీప్రేమ మతిస్తోత్రా
ము. నీవు మిగుల ధన్యడవు. మీ వారలందరు పుణ్యులు. నీఇ
చ్చ వచ్చిన వరములుగోరుము ఇచ్చెదను.

అందరు—(పాదములకు సమస్కరింతురు.)

పుండ—మహానుభావా! ఈ డిండిర వనములో ఈ చంద్రభాగా నదీత
టమున ఈ వలచాచ్యు కింద ఈ యిటుకరాతిపై నీవిట్టి ఆ
కల్పితము నిలచి యుండునట్లనుగ్రహింపుడు.

కృష్ణ—కానిమ్ము. ఇంకేమి కావలయును.

పుండ—ఇక ఈ ప్రదేశమెల్ల పుణ్య స్థలమై నాపేర పుండలీకపురమై జ
న వాక్యముచేత వండరి పురమై కెలయు నట్లును నిన్న సర్వు
లు ఇకనుండి వండరి విరలుడనియు, పాండు రంగడనియు బిల
చునట్లనర్హము.

శృష్ట — భక్తశిఖామణీ! అట్లయ్యగుగాక. నామహిమచే నీమించే నొకట
 టీరమును నిర్మించుకొని వసించుచుండుము. నీభక్తిప్రభావము
 వల్ల నిత్యవైభవములతో నిఖిల సంపత్తులతో లక్షలకొలది భ
 స్తులతో వేలకొలది భజన సంఘములతో నొక సుందరమగు
 దేవాలయము నిర్మింపమై వెలయుగాక.

పుండ — ఆహా! శ్రీకృష్ణ! నేటినుండి నిన్న పాండు రంగడనియే పిలచు
 నట్లు ప్రసిద్ధి జేసెద.

శృ — పుండలీకా! ఈ ప్రసిద్ధి నామము కలియుగాంత్యమువరకును యె
 ట్టిమాపు నొందక నుండుగాక. ఇక మే బోయివత్తుము. తర్వా
 లో శిలారూపములతో నేను పాండు రంగడనియు నానతిరుక్కి
 నీ దుక్కాబోయియునియు సుప్రసిద్ధి నామములచే వచ్చి ఇందు
 న నిలతుము. మీరిందే ప్రసిద్ధి నొంది పుణ్యక్షేత్రమై వెలసి
 అంజ్యమున స్వర్గమును చేరుదురు గాక. (నిష్క్రమింతురు)

అందరు — జై పాండు రంగ వికటాకు పుత్ర,

(తెరబడును)

శ్రీ

భక్త పుండలీక.

పంచమాంకము.

— పండరిపురం విఠోబా రుక్మాబాయి యందును —

(పుండలీకుడు పూజించు చుండును)

(41 అనుబంధము)

(పుల్లిగాడు-మల్లిగాడు-ప్రేమము)

(42 అనుబంధము)

(నళిని-ప్రేమము)

నళి—ఓ భక్తులారా! మీరెచ్చటికి బోవుచున్నారు.

పుల్లి—మా పుండలీకుని సన్నిధికి.

నళి—యెందులకు? బోవుచున్నారు. అందేటు విశేషమున్నది.

మల్లి—అమ్మా! పుండలీకుడు తన భక్తితో పాండు రంగని, రుక్మాబాయిని, ప్రత్యక్ష దైవముగా పండరి పురమున నిల్పియున్నాడు.

నళి—అయ్యలారా! పుండలీకుడన జహ్ను శర్మగారి కుమారుడేనా?

పుల్లి—అమ్మయ్యా! ఆయన పేరు నీకెట్లు తెలుసునమ్మా?

నళి—అంతటి పుణ్యాత్ముని నాడా?

మల్లి—ఔను. (కొంత దూరంగాపోయి) ఓరీ పుల్లన్నా! ఈమె పుండలీకుని జెరిపిన మాయలమారి నశిని. ఈమె బాగా సంపాదించి నిలువ పెట్టినదిరా.

మల్లి—అదెట్లు?

పుల్లి—ఈమె పుండలీకుని ధనమంతయు దోచుకొని దేశమున అడుక్కొని తినునట్లు జేసినది. అతను దీనిముఖము జూడ నొల్లక భగవద్భాస పరుస్తే దేశయాత్రలుజేసె, స్వామికి అనుగ్రహము గల్గె, ఇంతటి మహానుభావుడయ్యె. లేకున్న నిట్లగునా?

మల్లి—ఓరే! నీ యుపాయము బాగా యున్నది, గాని మన మొకటి ఈమెను అడుగాలరా.

పుల్లి—యేమిటది?

మల్లి—పుండలీకుడు పితౄబా దేవునికాలయము కట్టించవలెనని తలంపు గల్గి అనేక భక్తులకు జెప్పి కొంత ధనము సేకరించి దేవాలయమును కట్టించుటకు ప్రారంభించినాడట, ఈమె ధనవంతురాలు గదా. ఈమెను దేవాలయమునకు కొంత సహాయ మొనర్పమందము.

పుల్లి—ఓరే! ఈమె ధనము మహాపాపకరమైనది. దీనినిస్వామి గ్రహించునా?

(43 అనుబంధము)

వృద్ధరా వరే దీని ధనమే వచ్చు.

మల్లి—

(44 అనుబంధము)

పుల్లి—ఓరే! నీవే అడుగుము.

మల్లి—కానిమ్మ.

సఖి—(స్వగతమున) ఆహా! యేమి నానీచపుజీవనము. యేమి నానరక పుడేహము. ప్రసంచమున నెట్టి నీచపు కలము! నైనా పుట్ట వ

చ్చును, గాని వెలగూలి వంశమున జన్మింప గూడదు. యే
యుగమునుండి రాజగినదో ఈ పాపివంశము. యెందరి కొంప
లో దోచవలె. యెందరినో జేరువ వలె. యెన్ని కుటుంబములో
నశింప జేయవలె. యెందరినో యేడ్పింప వలె. యెందరి పా
ణములో భక్షింప వలె. యెందరినో జోగులను జేయవలె.
యెందరినో మాయోపాయములచే మోసగింపవలె. ఛీ, ఛీ,
యేమీ దౌర్భాగ్యపు జీవనము. కన్నవారితో సహవాసము
నర్చి కండలెల్ల నశింపజేసుకొని, వచ్చిన వారికెల్ల మచ్చికగా
నటించి, వరస వాపులు లేక వర్తించి, తుదకు నరకకూపమున
మునిగి, పరితపించుటయే గాని పేరుగతి యున్నదా? నలదు
నలదు. ఈ హేయ వృత్తి ఇకముందు నశించు గాక. (తన్ను
దాచూచుకొని) యేల ఈ పాగనులు పరులను మోసగించు
టకే గదా? యేల ఈ చిత్రీ నటములు నితరుల సంతోషమున
కే గదా? యేల ఈ శయ్యాగృహము మహాక్కరికేగదా? ఇం
తయు నామోసమున కాధార పడినవే. చాలు చాలు ఇంతటి
వరకు జేసిన పాపములే జగంబంతయు దహింపజేయుచున్నవి.
(దుఃఖించుచు) హా! పుండలీకా! యెంతటి మహానుభావుడైతివి.
ఉత్తమ జన్మము నొందిన వాడవగుటచే, త్వరలో మేల్కొని
నాతగులు వదలు కొని, దివ్యయాత్రీలు జేసి తరించి, తుదకు
శ్రీపాండు రంగని పృథ్వీక్షుదైవముగా నెలకొల్పి, జగంబునకా
గల భక్తులకెల్ల కోర్కెలొనంగునట్లుజేసి నల్కిర్తి వంతుడవై
తివి. యేకాలమున కెట్లుమాట్లుగఁగఁగనో తెలియదుగదా.

పుల్లి—ఒరే మల్లన్నా! నశినిగూడ పుండలీకునితలంచి యేడ్చుచున్నదిరా.

మల్లి—టర్పు లేకకాబోలు,

పుల్లి—అది కాదురా ఇట్లాంటి వారికి భక్తిగలిగిన సర్వము భగవదర్పి
తమే, ఇదిగాక దేశమునకు నాధకురాలై, హితము నెలకొల్పి

ఈ సీచ వృత్తిని మాననట్లు చేసును.

మల్లి—ఔను! మనలను సమీపించుచున్నది. మనమునుకొన్న మాటలు వినియున్న దేమో?

పుల్లి—విడిస మాత్రమేమి అమెను మనముదూషించ లేదుగా?

సలి—(సమీపించి) ఓభక్తులారా! మీరే డియో నన్నడుగ తలంచి నట్లు వినబడతిరి.

మల్లి—ఔను తల్లీ!

సలి—యెందులకు?

పుల్లి—పుండలీకుడు పాండురంగని దేవాలయమును గట్టించుటకు,

మల్లి—ఔను. ఔను. తల్లీ.

సలి—ఓభక్తులారా! నాకా పుండలీకుని జూపెదరా? నన్నచటికి గాం పోదురా? పాండు రంగని దర్శన భాగ్యము లభింపజేతురా?

పుల్లి—అమ్మా మా వెంట రమ్మ మాకెట్లయిన సీకట్లే.

సలి—అయ్యలారా! ఇదో మీరు కోరినంతి నాకు గల భనమును ఆ భరణములన, సర్వము శ్రీ పాండు రంగనికే అర్పింతును. ఈ మాటలు గైకొనుడు.

మల్లి—అమ్మా! ఏమి యిట్లు అతివి. సీబ్రతుకు విధానమాలోచించుకొనుము. నీవారలను జూడుము. మందువెనుకలు గుర్తరుగుము. స్వామికి వాదానమొసంగిన తప్పుట పాభ్యముగాదు సుమా.

సలి—భక్తులారా! నా కెవరును లేరు. బ్రతుకు విధానమే నాకువలదు, చాలును. ఆ పాండురంగని జేరి ఆ దేవ దేవుని సందర్శించి ముండిట్టి జన్మము నాకు గాని మరెవరికిని గాని వలదని గట్టిగా ప్రార్థించి తనవు నందే బాసెద.

పుల్లి—ఇప్పుడే మా వెంట వత్తువా తల్లీ?

సలి—పదండి పోదము. (యోగివేషమూని) (నిష్క్రమింతురు)
(తెరబుసున)

—పండరిపురం-పాండురంగడువితో బాళిలావిగ్రహములుండును—

(పుండలీకుడు పూజసల్పుచుండును)

(మల్లిగాడు-పుల్లిగాడు ప్రవేశము)

మల్లి-పుల్లి-నభి— (45 అనుబంధము)

జై పాండురంగ విఠలుకు జై జై పుండలీక వరదకు జై

(పాండురంగనిన్నధిజేరిమూలలు పుండలీకునివద్దనునిచినమస్కరింతురు)

పుండ—భక్తులారా. మీ కనవరతము శ్రీపాండు రంగమూర్తి శుభము లొనంగుగాక.

మల్లి-పుల్లి—మహాత్మా! మీదర్శనముచే మేము ధన్యులమైతిమి.

నభి—(నమస్కరించి నిలువబడి) జగత్పావనా! నీ సందర్శనముచే నా పాపజ్వాల చల్లారె నే ధన్యనైతిని.

పుండ—అమ్మా! పాపములను హరింప జేయుటకై ఈదేవదేవుడిందు ని వసించియున్నాడు.

నభి—స్వామీ! ఈ ఆభరణములు విఠలు మూర్తికిని రుక్మా బాయికిని ధరింపజేయుము.

పుండ—(మూట విప్పి చూచుచు) తల్లీ! నీవు సువాసినివిగా నున్నవానవు. ఇదంతయు నీవు ధరించు వస్తువులు. నీ కెవరు లేరా?

నభి—నాకెవరును లేరు.

పుండ—(యోచించుచు మారకుండును.)

నభి—మహాస్వామీ! యేల యోచింతురు.

పుండ—జననీ! నీకు పతి లేడా?

నభి—(దుఃఖించుచు)స్వామీ నన్నడుగకుము. ఆభరణములన్నియు నీ వే గమనించిన నీకే సర్వము తెలియగలదు.

పుండ—(ఆశ్చర్యపడి) ఏమమ్మా! చాలా చిత్రముగా నున్నది. కాని ఎప్పుడు ఈ ఆభరణములు శ్రీపాండురంగదంపతులకు వసనస్ఫూర్తిగా నిచ్చు నున్నావా?

నల్లి—ఔను.

పుండ—ఈ మూటలోని దెబ్బి?

నల్లి—ఇదంతయు నగదు రొక్కము.

పుండ—అమ్మా! యెంత ధనము, యెంత బుగారము. ఇదంతయు యె
వరి నైనా కొల్లబెట్టి తెచ్చిన బొంగవిగావుగదా?

నల్లి—కాదు. కాదు. మహాత్మా!

పుండ—(ఒక్కొక్క ఆభరణము తీసి రుక్మాబాయికి నైచుచు ఒక హా
రమును చేత దీసి కొని) ఏమిది? ఇందలి పతకముపై పుం
హశ్రీకుడని నా పేరు సూచింప బడినది. యెందుండినది. యెక్క
డనుండి ఇందులో జేరెను. ఇయ్యది నే నాడుశృంగార మంది
రమున నల్లిని కొనంగి యుంటిని. (నల్లినినిచూచుచు గుర్తింపలే
క) (స్వగతముగ) అకటా! దైవమా! మరలజ్ఞాపకమునకు తె
చ్చుచున్నావు. ఆహా! ఏమి నీలీలా విలాసము. నాచర్యలు మ
రల జ్ఞప్తికి దెచ్చుటకై ఇట్టి వస్తువు నాచేత నిలపి నన్న చూ
చునట్లుజేసి నామనంబున కాశగల్గిందు చున్నాడవా? నా వస్తు
వుగాదు. భక్తులొనంగియభరణములివి. (మరలనల్లినిజూచి)
తల్లీ! నీవుధన్యురాలవు. (పాదములపైబడును)

నల్లి—మహాస్వామీ! నే మహాపాపిని. తాము దైవభక్తులు నాకు నమ
స్కరింపడగునా? నీదాసురాలను.

పుండ—గుర్తింపతిని తల్లీ! నీవు తప్పక కృతార్థురాలయ్యెవుగాక. భక్తి
లారా! మీరు ధన్యులు.

(46 అనుబంధము)

నల్లి—మీయనుగ్రహవే ఇంతకు ప్రధానము.

పుండ—ఇదో తల్లీ! నీఆభరణము లన్నియు దేవతా దంపతులకు ధరింప
జేసితిని. నీవానంగిన ధనము శ్రీపాండురంగని ఆలయమును గ
ట్టించుటకు వెచ్చింతుము. సమృద్ధింతువా?

సఖి—మహాస్వామీ! పరమ సంతోషము. నన్ను ముందు జన్మమున నిట్టి హేయపు జన్మ నొసంగ కుండునట్లు వారితో నాపరము గ జెప్పుము.

పుండ—అమ్మా! భక్తుల పాలిటి కల్ప తరువు, గాన నీవిందు రమ్మ శ్రీ పాంచ రంగని కాగ లించు కొనుము. నిజమైన భక్తితో భజింపుము. నీళ్ళోర్కల నీడేర్చుచు.

సఖి—(స్వామిని కొగలించుకొని)

(47 అనుబంధము)

దేవదేవా! నే జేసిన అపరాధము లెల్ల క్షమింపుము. నన్నాద రమున గ్రహించి నీ దానుకాలను ధన్యత నొందించుము. మహాస్వామీ! దర్శనమిచ్చి గాపాడుము.

కృష్ణ—(దూరముగ)అమ్మా! నీకు నే ప్రత్యక్ష దర్శన మొసంగ వీలు లేదు. శిలాయాపమున పుండలీకుని యాజ్ఞచే నేను సతితోగూ డ ఇందువసించినారము, గాన నీభక్తికి మెచ్చితిని, నీ కేవలము లు గావలయునో గోరుము.

సఖి—జగన్నాథా! రక్షింపుము. రక్షించుము. నాకేమి కోరికలు గావ లయును. నీయనుగ్రహమున్న చాలును. అయినను ఇయ్యవి మాత్రమొసంగుము.

సీ॥ ధనవంతునకు పెక్కు ♦ దానధర్మములిచ్చు
నట్లు బుద్ధిసోపంగి ♦ నెరయుమయ్య
మగువ లెల్లప్పుడు ♦ మగనిని దైవంబ
టంచు దలుపగజేసి ♦ గంచుమయ్య
తనయుడు తెలితండ్రి ♦ లనవరతంబు నే
వింపగను భక్తిగా ♦ వింపుమయ్య
సతితంబు నినామ ♦ స్మరణమ్ము నలుపగ
శాసించి భానులచే ♦ జరుపుమయ్య

గీ॥ జగమునంతను కోసిన • జన్మనాదు
వృత్తులను కాలరాచుచు • విహితమైన
నానులెల్లను పెండ్లిండ్లు • నల్పుకొనగ
నల్లుడేయుచు నిరింతలు • నశుముబాపు ।

స్వామీ! దేశము వాడగు చున్నది మగువలు హీనతను బొందు చున్నారు. వాపములు పెరుగు చున్నవి. దేశతాది కార్యములు నశించుచున్నవి. భక్తి శూన్యత నొందు చున్నది. జగము చీకటి గ్రహియియున్నది. జగదీశా! నీదివ్య జ్యోతిని ప్రకాశింప జేసి జగత్తంతయు నూతన వికాసము వెలిగించి నీచహిమ ప్రజ్వలింప జేసి ధన్యత నొందింపుడు. ఇదియే నాకోరిక.

కృష్ణ—అమ్మా! నీమాట లమృతములు. నీకోరికె లతి పునీతములు. నీతి స్థాననారము జరిగింపగల నీపుండలీకుడే గలడు. ఇదిజే సర్వమునకు కర్త. (వెళ్లును.)

సో—మహాస్వామీ! పుండలీకా! నీవేమాకు ప్రశ్నిక్ష దైవమై నీవేమ మ్ముల సుద్ధరింప వలయును. సర్వము నీవే కనుగొని జగము సంతయు సన్మార్గమున నటంపునట్లుజేసి కీర్తినిగడింతువు గాక.

పుండ—అమ్మా! అన్నింటికీని ఈ దేవదేవుడే గలడు. లిల్లీ! ఇదో పూజా విధాన మెల్ల ముగిసినది. మంగళ హారతి నిచ్చెదను. మీరందరు శ్రీపాండురంగవి ప్రసాదము నంది ధన్యులుగండు.

(ప్రసాదమునిచ్చును.)

(48 అనుబంధము) (మంగళం)

శ్రీ పాండురంగ వి శ ణ కు జై

సంపూర్ణము.

అనుబంధములు

(1 అనుబంధము రాగం - తాళం)

జహ్ను ! ఏకాలంబున కేగతి గల్గునో | యెవరెరుంగుదురు || ౧ ||

యెవరికి సాధ్యము కానిది కర్మము | యెవరిని విడువదు ఈ జ
గముననుగా || ౧ ||

ఏగతి తప్పించుకొని దిరంగిన విడువదు ఏప్రాణిని యైనగా |
యెందున నుండిన సనుభవింప వలె యే మనినగా గతి తొలగ
దు హా || ౧ ||

ఏడ్చిన విడువదు ఏగతి దొలగదు తుదకా హరియే బోవగ
తీరదు || ౧ ||

(2 అనుబంధము రాగం-తాళం)

జభా | వలదీ సంసారము | ఈ కాపుర మ్మింను చాలయ్యెగా | వల |

వాఱాయముగ నీవసుధగా కాపురమింకేలా చాలయ్యెగా | ౧ |

మోదంబు లేదయ్యె వాదంబు మెండయ్యె | భేదంబులగా గల్గె

జూదంబులగా నిల్చె చాలయ్యెగా | వల |

మూడుసలి మా మత్తలతో ఈ మొద్దు మగనితో | బెడరుచు

కాపుర మీడ్వగ చాలు చాలు ఛీ ఛీ యికచాలయ్యెగా | ౧ |

(3 అనుబంధము రాగం-తాళం)

జహ్ను-సత్య | పాహి పాహి మాం కృష్ణా | పాహి ||

సకల లోక పూజితా సర మాని మోద సంస్తుతా |

భక్త మానవ బోషితా సద్ధర్మ చరిత పూజితా | పా ||

అనవరతము నీ సన్నతి ఘనముగ సల్పుచును మదిని

నదమల సద్భక్తిని నెర నమ్మినాము బోవు శ్రీ శా | పా |

(4 అనుబంధము)

జభా | (పాట అనవసగము)

(5 అనుబంధము రాగం-తాళం)

పుండ || ముసలి పీన్లులారా ఊరకే మెక్కి వండరాదా || ఓ ము |
 ఇరుగు పొరుగు వారలకును మీగడ బిడల తో తొందర గలి
 గెను యింకను || ము |
 నోరు మూసు కొని యొదగి మెలగుచును యూరకే చచ్చిన
 కీతి పడండుము || ము |

(6 అనుబంధము రాగం-తాళం)

సత్య || మామ పూర్వ జన్మ కర్మ మీ విధమున ఫలియించెన్ |
 మేనిని కడు దురితులమని నిధిట్టల వ్రాసె న హా || మా |
 సుతులు లేని వంశములకు గతులు గలుగవంచు శృతులు |
 మతివంతులు బల్కరైరి సుతులు నండి వెలలుగల్గె || మా |

(7 అనుబంధము రాగం-తాళం)

సత్య || జగమున మగ్గికి తగునతి దొరకుట పూర్వజన్మ పుణ్యమేగానీ |
 తగు గయ్యాళి యై వెలసిన మగడు ధర బ్రతుకుట దుర్లభ
 మానే || జగ ||
 ఆడుదానికతి చనువిచ్చినచో సధముదాను పురుషుడునిజమున్ |
 పుడమి యందు సౌఖ్యములు నటించును పడతుల పొత్తి భలు
 వెలంగు నీ || జగ ||

(8 అనుబంధము రాగం-తాళం)

సత్య || విను మో కుమారా విను విను మో |
 మా మొరలను విను || విను ||
 పిన్న తనమునుండి కడు ప్రేమతో గనిబెంచినాము |
 చిన్నతనమువచ్చు నేయనరియగునే నీ కిది || వినువిను మో ||

(9 అనుబంధము రాగం-తాళం)

సర్ది || మారుబారికి తాళజాలను రా ।

మోహనంగా వేగ గాంచ రా రా || మారు ||

నిను వీడి నిమిసము నిల్వజాలను నేను ।

మనమున మోదము నొందుచు వేగ రార || బారికి ||

మరివిరి శరములు బారు దీరి నాపై ।

వ్రాలె బాధలకు నోర్వజాల వేగ || తాళ ||

(10 అనుబంధము రాగం-తాళం)

సర్ది || డ్యోస్ పాట

(11 అనుబంధము రాగం-తాళం)

సంబం || చక్కని చుక్కల్లో నిక్కుతాడు మాబావ నీకేతగిండాడుగా ।

అక్కయ్యా నీకే తగిండాడుగా || చ ||

ఒక్కసారి యెదైన స్కీచొక్కా లడుగ ।

పక్కకేవారిపోయెగా | అక్కయ్యా యెందున చిక్కలేడుగ || చ ||

టక్కు బిక్కు మాటలకు తై తై లాసుచును నీవు ।

చిక్కిన చో చెడదవు గా | అక్కయ్యా చక్కని

వాడు చిక్కగా || చ ||

(12 అనుబంధము రాగం-తాళం)

సర్ది || జావిల్లి పాడును.

(13 అనుబంధము రాగం-తాళం)

మల్లి || చాలురా వెలయాలి పొందు ।

మేలానే సంన్యాస గూడు పసందు || చా ||

ఇల్లు వాకిలి దానిజేసు మరి ఇల్లాలు పెడదారి గోరు ।

తల్లితండ్రిలకంటెను బల్ తల్తర మొందుదురవనిసరిరాదు || చా ||

మర్యాద శూన్యంబునొందు మరిమంచి వంశమువెల్ల నొందు ।

దేహంబు శుష్కించి యుండు ఆ దేవుండు నరకమున పడ వే

సి యుండు || చా ||

(14 అనుబంధము రాగం-తాళం)

సభి || నామకోక్త్యైల్లదీరే నామహిమ జగంబు వెలసె |
 ఆదరమున నను జేరిన విబుధులు గతి తప్పిరి హా || నా ||
 యెందరి కాపుర మిలలో యేగతి గల్పించినానో |
 వందలు సమకూర్చి యెంతో వైభవముగ వసియించితి || నా ||
 ఎలుమాగులు నన్ను జనులే లేలవక మారకె యుండరు |
 కలలోనైనను నాకృషి నుతియింపక మానరిరా || నా ||

(15 అనుబంధము రాగం-తాళం)

పుండ || మురవైరీ దీనదయాశర దేవకి నందనా || ము ||
 అపరాధిని నన్ శృపతో గావుము || ము ||
 చాలును ఇక సంసారపు నరకము భరి యింపగ జాలను
 జగదీశా || ము ||
 తెలియక జేసిన దోషములను నీమనమున నెంచక మమతా
 బోవుము || ముర ||

(16 అనుబంధము రాగం-తాళం)

పుండ || పరాత్పర శౌరీ ము రా రీ || వరా ||
 పాప విదూరా పరితాపముల బాపుమా || పరా ||
 పావన వరదా భక్త వినోదా పండిత పక్షా మధవా |
 బాధల కొట్టకై నీలీలా వేడుక నలరక గంచెదవా || ప ||

(17 అనుబంధము రాగం-తాళం)

గంగ-ముమున-నరిస్వరీ || ధన్యుని జేతము రమ్మా వీని || ధన్య ||
 ధన్యుడు మాన్యుడు మన దర్శనమున || ధ ||
 తలి తండ్రులనిలతగ హింసించిన దురితుడు వీక్షిల నేడు
 సలలితముగ శ్రీహరిని దలంచెను పాశము పాపము లెల్ల || ధ ||

(18 అనుబంధము రాగం-తాళం)

కుక్కు- మీదు దర్శనమునను నాజన్మ తరియించెన్ ।
 ఓ తల్లులారా ! జన్మతరియించెన్ నేడే ధన్యమైతినిగా ।మీ ।
 యెన్ని జన్మముల జేసిన పాపము లేదారిని పరుగిడియెన్ ।
 మన్నన నేయుడు నా యవరాధము లన్నియు దోసి తరింపగ
 నేయుడు । మీదు ॥

(19 అనుబంధము రాగం-తాళం)

కుక్కు- తలి తండ్రుల సేవకన్న మిన్న యైనది లేదుగా ।
 కన్న తల్లి కన్న నన్నపూర్ణ మిన్నగాదుగా ॥ తలి ॥
 నకల విధముల గాదు తండ్రి సాటి విశ్వేశ్వరుడు గాడు ।
 జనని దివ్యచరణ తీర్థమునకు గంగ సాటి గాడు ॥ తల్లి ॥
 దాన ధర్మ జప మంత్ర తంత్ర యాగాదులు జేసిన నరియానే
 మాన సమున నతి భక్తి తోడ మారా పితృ సేవయు జేసిన
 చాలును ॥ తల్లి ॥

(20 అనుబంధము రాగం-తాళం)

జహ్ను-సత్య । రామకృష్ణా గోవిందా నారాయణా ॥ రామ ॥

(21 అనుబంధము రాగం-తాళం)

పుండ । తల్లి తండ్రిలార మీదు దర్శనమున బన్యమైతిని । తల్లి ।
 ఉల్లమునన్ ప్రియ జాపి యుల్లసిల్ల బోవుడింక । తల్లి ।
 చేయరాని హింసలెల్ల జేసితి మీ కిలను యెవ్వని ।
 కష్ట బెట్టితి కఠినుండయి కనికరమున గాచుడికన్ ॥ తల్లి ।
 కఠినుడ చండాలుండను కృపరుండను పాపుడను ।
 దోషిహిని పిచుడ దుష్టుడ పాపుడ మురుతతను బోవు ॥ తల్లి ।

(22 అనుబంధము రాగం-తాళం)

సత్య । ధన్యులమైతిమిగా కుమారా జన్మతెరియించె కుమారా ॥ధ॥
 నీను నేవ గొను భాగ్యము నేటికి గలిగెను మాదు పురాకృత
 సుకృతము । నేడే నుదినము నిజముగ తనయా పరిత పింపక
 కడు పుణ్యండవు ॥ ధ ॥
 తెలిసి తెలియ కను జేసిన యవరాధముల న్నియు దొలగెను
 నీవనుధక । నలలిత హృదయండగు నీమహాత్ము దర్శన మహి
 మచే తెరియించి తిమిక ॥ ధన్య ॥

(23 అనుబంధము రాగం-తాళం)

జఖా । నీ ముఖము జూడ నిక పాపీ ॥ నీము ॥
 నిను గన మాటా డించిన పాపము లమితముగను బాధింపగ
 విడుచునె ॥ నీము ॥
 నియతిని మీరిన చండాలుడవు ఇందు నుండ నేతగనింక ।
 గొంతులూ పాదము లుండు దాక నిను జేర క్కూర దోహి
 దుష్ట ॥ నీము ॥

(24 అనుబంధము రాగం-తాళం)

ధర్మ । పో మ్మా వ ల్గ పో పో ॥ పో ॥
 నిను గన పాపము నియతిగ విలచును ॥ పో ॥
 పాపనమగునంతములకు కళంకమాపాదించగజేసిన దోహి॥పో॥
 నతిని నైనమని యెంచక దూరిన పాపి నీచ కల నాశని
 చీ చీ ॥ పో ॥

(25 అనుబంధము)

జఖా ॥ దైవ పార్థివ
 (26 అనుబంధము)

జహ్ను-సత్య దైవ పార్థివ
 (27 అనుబంధము రాగం-తాళం)

పుండ । ఏలా యీపాపి జన్మ । ఇంకేలా కఠిను డిల వై ॥ ఏ ॥
 తలితండ్రిల నిలతల్లడ్లి జేసిన దురితుడ పాపుడ దుష్టుడ నేనేలా॥

(28 అనుబంధము రాగం-తాళం)

పుండ । మీపాద సేవనమే ధన్యతమమే ॥ మీ ॥

ఓ మాతా జనకులారా ॥ మీ ॥

భవ హరము సన్నత చరితము ॥ మీ ॥

యజ్ఞ యాగములు జేసిన గానీ గంగా నదులలో మునగినగానీ ।

దాన ధర్మములు జేసిన గానీ తగ దిక మీ సేవ లకును

జగమున ॥ మీ ॥

హరిహరాదులిలదర్శనమొసగిననవనివతివృతలొసగూడిననుక

కనికరమున బోధించిన మీవరి చర్యలకును యీడగు నెద్ది

యగునెగా ॥ మీ ॥

(29 అనుబంధము రాగం-తాళం)

సత్య । రావమ్మా సుగుణ నుందరీ ॥ రావ ॥

నిను గన నేటికి సంతసమయ్యెను ॥రమ్మా॥

నేటికిమూడయగల్గెనుగా నేడేనుచినముగలసితిమో ॥ రా ॥

అను దినమును పతిభక్తిగలిగి మోదమునను నటించి యశము

ను బొందుము ॥రమ్మా॥

(30 అనుబంధము)

జభా ॥—

(31 అనుబంధము రాగం-తాళం)

కృష్ణ । నానాహిమ తెలియంగ నవ్వారు లేటగా ।

ఈ భువికి యెవరికి తరహానగా । నామ ।

మనజులు నిరతము మాయకు లోబడి ।

పరిత పించుదురు పామరులై యిలా ॥ యెవ ।

తనువిలసుస్థిరమనిడలచుచు నెమ్మనమున నాతత్వము దెలసుకొనక ।

ఘోర సరళ కూపమన మునింగియు నగచుచు వా పోవుచు

సనవరతము ॥ యెవ ॥

(33 అనుబంధము)

పుండ్రపాఠ సదాశివ శంభో శంకర చరణమ్మీ తవచరణ యుగం||సాం||

(34 అనుబంధము రాగం-తాళం)

పుండ్ర || జయ గోప బాల కృష్ణా || జయ ||

నిరతము నీవద చరణము లను నే పరి పరి విధముల కొని
యాడితి మారి || జయ ||

పరమ పావనా పంకజ లోచన పద్మనాభ శ్రీ ధా మాధవ
వేద వేద్య భవహరన తనామా వినోద గోపికలీలా బాలా ||జ||

(35 అనుబంధము)

భజన సంఘము || దైవ ప్రార్థన

(36 అనుబంధము)

పుండ్ర || కృష్ణ స్మరణ

(37 అనుబంధము)

జభా || దైవ ప్రార్థన

(38 అనుబంధము)

పుండ్ర || దైవ ప్రార్థన

(39 అనుబంధము రాగం-తాళం)

పుండ్ర || విడువ విడువ గోపాల కృష్ణా ||

పుండ్రమిలో నీకన్న దైవము లేడిల || వి ||

అనవరతము నే ఘనముగ మనమున దలచియు నమ్మితి తగ
దిటు నను గన || వి ||

సలతమునీదయముజగమునదాసులునిన నమ్మి ముతరియిందిరొ
నందరు|| కవికరమున నను ధన్యుని నేయగ కాదగు నే నిను
నమ్మిన దాసుడ || విడు ||

(40 అనుబంధము రాగం-తాళం)

రుక్మిణీ || వింతాయో మదిన్ గనన్ సంతసమయ్యె వినన్ ।

మనంబెంతో మోడము గలిగెన్ ॥ విం ॥

నిను నమ్మిన వారల భక్తుల మహిమలుబొగడగ నేరికితరమా ।

ధరణి నీదు విలాసము జూడగ నెంతయువిన తింపన్ । మదిన్

గనన్ సంతసమయ్యె ధరన్ ॥ విం ॥

(41 అనుబంధము)

పుండ || దైవ ప్రార్థన

(42 అనుబంధము)

మల్లి } పండరి నాథా పండరి నాథా పండరి నాథా దయానిధే ।

పుల్లి } పాండురంగా భవతరంగా పావనరంగా అనందరంగా ॥ పండ ॥

(43 అనుబంధము రాగం-తాళం)

పుల్లి || వద్దురా వెలయాలివద్దు! దీనిసుద్దేల మనకింక పొందెను రా రా । వ

యెంచారి కొంపలు ముంచి మరి యెంచారినో యేడిపించి ।

పంచాల కొల దీని దోచి దీని తొందార మన కీక వలదు

పోదాము రా ॥ వ ॥

(44 అనుబంధం రాగం-తాళం)

మల్లి || విడరాదు నీని ధనమెల్ల! దీనికి ర్హైన పుణ్యము కొల్ల ।

సరియైన కార్యము లెల్ల! ఈ జగమందు ఖ్యాతీని వెదజల్లా ॥ వి ॥

(45 అనుబంధం)

మల్లి } భజన—దైవ ప్రార్థన

పుల్లి }

(46 అనుబంధం రాగం-తాళం)

పుండ । భక్తులార మీరు పాండురంగని దర్శింపుడీ శ్రీరంగని దర్శింపుడీ ।
 శక్తి మీర నిరతము సుస్థురణ నలుపుడీ ॥ భ ॥
 కోరిన కోర్కెల నెల్లను కొల్లగ నిట్పును రంగడు ।
 సారకు మ్రొక్కుల నిడుడికి నత్తుద మొసగంగ గలడు ॥ భ ॥
 కలెయుగమున జనులకు ప్రత్యక్ష ప్రేమముగ నిలచి ।
 సలలిత వృద్ధయుండగు శ్రీ రంగని నన్నిధికి రండి ॥ భ ॥

(47 అనుబంధం రాగం-తాళం)

సలి ॥ పాండు రంగ ప్రభో కనికరమున నా మొర విని బోవుము
 దాసుకాలను ॥ పాం ॥
 నిరతము జేసిన ఆపరాధములకా ।
 దొలగకా జేసియు కరుణతో బోవుమా ॥ పాం ॥
 ధరణిలో నీకన్న నన్యులు లేరు నా ।
 మదిని నమ్మి నాక బోవుము వారి ॥ పాం ॥

(48 అనుబంధం రాగం-తాళం)

అందరు ॥ జయ జయ మంగళ నామా ।
 సన్నత చరణా గుణధామా ॥ జయ ॥
 సాధు పోషణా సంకట హరణా ।
 వేద వేద్య భవ సార సంస్మరణా ॥ జయ ॥
 భక్త నత్సలా పాపన నామా ।
 దేవకీ నందనా దివ్య ప్రభావా ॥ జయ ॥

14651